

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

9/2018

Září

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF**

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

Vydavatel:

Ministerstvo financí, odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Mgr. M. Benda B. A.,
Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Ing. Bc. D. Kný,
Mgr. J. Machonský, Bc. H. Nováková, ,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí, odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 27. 9. 2018

Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Mgr. M. Benda, B. A.,
Ing. Mgr. T. Dudáčková, Bc. I. Janoušková,
Ing. Bc. D. Kný, Bc. H. Nováková,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám zářijové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématům najdete dva přehledové články, první pod názvem „Co prozrazují salda TARGET2 o situaci v eurozóně podle německých ekonomů“ přibližuje debatu na stránkách německého odborného tisku, která se rozvinula v reakci na vývoj sald v systému zajišťujícím zúčtování mezibankovních eurových plateb v reálném čase mezi centrálními bankami, komerčními bankami a dalšími finančními institucemi. Předmětem debaty nebylo nic jiného, než zásadní otázka, zda se jedná pouze o účetní operaci, nebo se jedná o systémový problém, který může vést až k rozpadu měnové unie.

Druhý článek nese název „Zplošťující se výnosová křivka amerických dluhopisů: blíží se další krize?“ a shrnuje některé ohlasy na vývoj výnosů z dluhopisů v USA v souvislosti s tím, že invertovaná výnosová křivka dlouhodobých dluhopisů bývá tradičně chápána jako jeden z nejspolehlivějších indikátorů hospodářské recese. Pozornost je věnována spolehlivosti tohoto indikátoru, míře do jaké tvar výnosové křivky ovlivňuje měnová politika amerického Fedu, či zda Fed bere tvar výnosové křivky dostatečně v úvahu.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. J. Benda
vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Publikováno na webu MF

Studie Evropské komise: Česko se dlouhodobě zlepšuje ve výběru DPH

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/studie-evropske-komise-cesko-se-dlouhodo-33019>

Monitoring

Pravidelný speciální monitoring za období 30. 8. 2018 – 30. 9. 2018 se tentokrát věnuje tématu:

Regulace Airbnb

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématům..... 5

Co prozrazují salda TARGET2 o situaci v eurozóně podle německých ekonomů.. 5
 Zplošťující se výnosová křivka amerických dluhopisů: blíží se další krize? .. 11

Dokumentace českého a zahraničního tisku.....16

Daně.....	16
Ekonomické vědy. Ekonomie	25
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	26
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	29
Informatika. Počítače	31
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	31
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	32
Podnik a podnikání.....	34
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	35
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	36
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	37
Právo.....	38
Statistika. Demografie. Sociologie.....	40
Účetnictví	41
Veřejná správa.....	42
Veřejné finance. Rozpočet	43
Zdravotnictví	45
Životní prostředí.....	46
Ostatní	46

Přehled nových knih..... 51

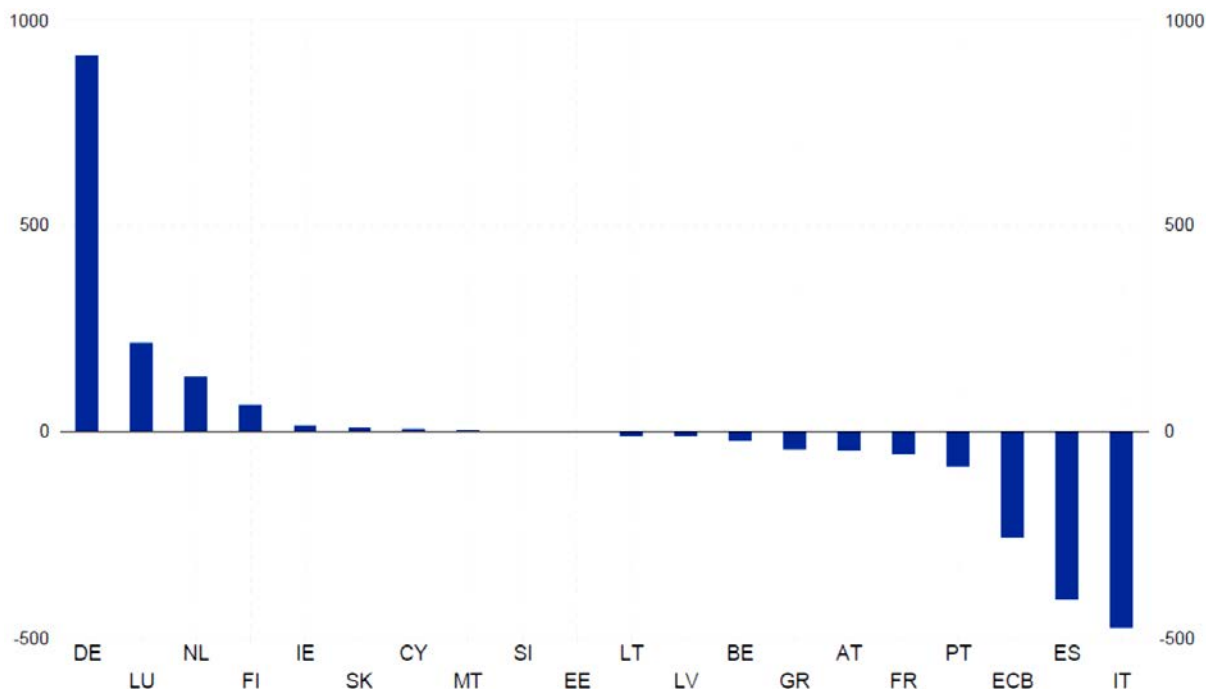
Co prozrazují salda TARGET2 o situaci v eurozóně podle německých ekonomů

Mgr. Marek Benda, B.A.

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Zúčtovací mechanismus TARGET2¹ je považován za úhelný kámen fungování Euro systému, neboť v rámci Evropské měnové unie (eurozóny) i přidružených členských států EU² zajišťuje zúčtování mezibankovních eurových plateb v reálném čase mezi centrálními bankami, komerčními bankami a dalšími finančními institucemi, které všechny tvoří skupinu čítající 1076 přímých účastníků.³ Současný vývoj sald TARGET2 však vzbuzuje pozornost ekonomů i širší veřejnosti, zda se jedná pouze o účetní operaci, nebo jestli zde netiká časovaná bomba, jež může vést k velmi nestabilním situacím ústícím až v rozpad měnové unie v její dnešní podobě. Tato otázka je diskutována především v Německu, protože Německá spolková banka v uplynulých letech navyšovala své pohledávky vůči Euro systému, tedy Evropské centrální bance a ostatním národním bankám, přičemž tyto pohledávky momentálně činí bezmála jeden bilion eur (viz graf níže). Tento přehledový článek nejprve poskytne stručný přehled o základních datech a fungování TARGET2 a následně se zaměří na debatu ekonomů o vývoji jeho sald, kterou v uplynulých týdnech přinesla německá média.

Graf č. 1: salda TARGET2 pro centrální banky Euro systému ke konci července 2018 (v mld. eur)

Zdroj: European Central Bank

Informace o bilancích TARGET2 jsou součástí pravidelně aktualizovaných *statistických zpráv a dat Evropské centrální banky*⁴, z nichž pochází také uvedený graf. Podle těchto údajů vykazovala ke konci července 2018 nejvyšší pohledávky v Euro systému právě Německá spolková banka, a to ve výši 913 miliard eur. S velkým odstupem pak byla následována Centrální bankou Lucemburska s 215 miliardami

¹ Zkratka oficiálního názvu „Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System”. Číslovka “2” udává, že se jedná o systém “druhé generace”, který nahradil v květnu 2008 systém TARGET.

² Kromě Evropské centrální banky a centrálních bank zemí eurozóny napojily na TARGET2 zúčtování svých přeshraničních eurových transakcí i centrální banky Bulharska, Dánska, Chorvatska, Polska a Rumunska.

³ Pro více informací viz: EUROPEAN CENTRAL BANK. Target2 [online]. 2018 [cit. 2018-09-11]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/paym/t2/html/index.en.html>

⁴ EUROPEAN CENTRAL BANK. Target balances. In: *Statistical Data Warehouse* [online]. Page last updated on 03-09-2018-102334 [cit. 2018-09-06]. Dostupné z: <http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004859>

a Nizozemskou bankou se 133 miliardami eur, zatímco držitelé největšího množství závazků byly centrální banky Itálie (471 mld. eur), Španělska (403 mld. eur) a samotná ECB (252 mld. eur). Bilance v TARGET2 vznikají měnověpolitickými operacemi centrálních bank, přeshraničními platbami mezi komerčními bankami a jejich klienty nebo eurovými transakcemi z operací jiných zúčtovacích systémů patřících k infrastruktuře finančního trhu (specificky se jedná o systémy zúčtování cenných papírů, clearingových domů nebo ústředních protistran). TARGET2 funguje podobně jako jiné mezibankovní systémy zúčtování plateb, u nichž dochází k aktivaci centrální banky a jejích půjček. V případě přeshraniční mezibankovní eurové platby mezi komerční bankou A ze státu X a jejím protějškem B ze státu Y vytváří nové účetní peníze centrální banka státu Y, pod kterou spadá komerční banka B přijímající platbu od A. Tuto částku připiše centrální banka Y do systému TARGET2 jako svou pohledávku vůči Eurosystemu, centrální bance X zde vznikne závazek ve stejné výši. Tyto závazky a pohledávky jsou sice úročené hlavní úrokovou sazbou ECB (byť i ta je od roku 2016 nulová), fakticky ale nejsou nijak vymahatelné. A právě v tomto bodě může být podle některých ekonomů problém.

Mezi experty s kritickým názorem na TARGET2 se řadí Thomas Mayer, profesor ekonomie na Univerzitě Witten/ Herdecke a zakládající ředitel think-tanku Flossbach von Storch Research Institut. V článku *Ein Wahnsinn namens Target 2*⁵ ze 14. července 2018 pro Frankfurter Allgemeine Zeitung se Mayer pozastavuje nad tím, že při koncipování TARGET2, jehož tvůrci se bezpochyby inspirovali americkým systémem Fedwire, nebyla přijata také americká pojistka proti transferům rizik v podobě pravidelného vyrovnávání sald mezi jednotlivými regionálními pobočkami centrální banky USA, Federálního rezervního systému (Fed).⁶ Úvěrové instituce ze zemí s vyšší hladinou rizik tak nejsou nijak motivovány ke zvyšování rizikových premií na úrocích za půjčky a vklady. Investoři totiž vždy mohou směnít například italské riziko za to německé prodejem italských státních dluhopisů ECB do Frankfurtu nad Mohanem prostřednictvím německé banky. Kvůli nedostatečnému objemu vlastního kapitálu ECB pro zajištění rizik tyto dluhopisy nakonec skončí v bilancích Německé spolkové banky jako pohledávka, zatímco Banka Itálie je vede jako svůj závazek vůči Eurosystemu. Zavedení povinného vyrovnávání sald mezi centrálními bankami by podle Mayera tomuto transferu rizik zamezilo. Centrální banky by totiž více tlačily na přísnější úvěrování u svých podřízených finančních institucí, což by mělo za následek vyšší úrokovou hladinu a nižší atraktivitu pro investory obchodovat s dluhopisy v zahraničí. K takovému kroku, jenž by vyústil ve vznik jakéhosi TARGET3, bude ale nezbytná politická podpora přinejmenším ze strany německé spolkové vlády.

Patrně nejznámějším kritikem vývoje sald v TARGET2 je ale profesor makroekonomie na Mnichovské univerzitě a bývalý prezident německého Ifo-institutu Hans-Werner Sinn, který na přelomu července a srpna 2018 zahájil malou mediální ofenzívu varování před pohledávkami Německé spolkové banky v Eurosystemu. Několik dní po Mayerovi zveřejnily Frankfurter Allgemeine Zeitung i Sinnův článek s názvem *Fast 1000 Milliarden Euro*⁷, v němž reaguje na výši německých pohledávek v TARGET2 z konce června 2018, které se tehdy s 976 miliardami eur výrazně přiblížily psychologické hranici jednoho bilionu. *Delší verze Sinnova článku*⁸ s dodatečnými argumenty byla uveřejněna v informačním bulletinu Ifo-institutu, ifo Schnelldienst. Ve zhuštěné verzi pak Sinn formuloval své teze ještě 1. srpna 2018 v Handelsblattu v bilančním článku *Keine Erfolgsstory*⁹

⁵ MAYER, Thomas. Ein Wahnsinn namens Target 2. In: *FAZ.net* [online]. Aktualisiert am 14. 07. 2018 – 15:28 [cit. 2018-09-10]. Dostupné z: <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/mayers-weltwirtschaft/target-2-und-bundesbank-ein-enormes-risiko-15691158.html>

⁶ Někteří ekonomové ale upozorňují, že úplný přenos fungování Federálního rezervního systému USA do Eurosystemu by vyžadoval také vyšší míru centralizace měnověpolitických operací a v případě krizových situací i určité mechanismy společného ručení, s čímž by však mnozí zastánci pravidelného vyrovnávání sald patrně nesouhlasili. Podrobněji k těmto analýzám viz BRAUNBERGER, Gerald. Verkanntes Vorbild – Target 2 in Amerika. In: *FAZ.net* [online]. 25. Juni 2018 [cit. 2018-09-11]. Dostupné z: <https://blogs.faz.net/fazit/2018/06/25/verkanntes-vorbild-target-2-amerika-10073/>

⁷ SINN, Hans-Werner. Fast 1000 Milliarden Euro. In: *FAZ.net* [online]. Aktualisiert am 17. 07. 2018 - 09:28 [cit. 2018-09-07]. Dostupné z: http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/eurokrise/das-target-saldo-der-bundesbank-liegt-bei-1000-milliarden-euro-15694675.html?printPagedArticle=true#pageIndex_0

⁸ SINN, Hans-Werner. Fast 1000 Milliarden Euro. *ifo Schnelldienst*. 71, 14 (26. 7. 2018), 26-37. ISSN 0018-974 X. Dostupné z: <https://www.cesifo-group.de/DocDL/sd-2018-14-2018-07-26.pdf>

⁹ SINN, Hans-Werner. Keine Erfolgsstory. *Handelsblatt*. 2018, 146 (1. 8. 2018), 48. ISSN 0017-7296.

k nadcházejícímu dvacetiletému výročí založení eurozóny. V těchto Sinnových příspěvcích je systém TARGET2 označován za „veřejný kontokorent“, ve kterém dochází k „asymetrickému úvěrování“ mezi centrálními bankami. Sinn rovněž kritizuje, že vznik TARGET2 neměl oporu v rozhodnutí politické reprezentace, ale pouze expertů ECB. Přitom však podle něj systém slouží mnohým národním ekonomikám eurozóny k čerpání prostředků bez nutnosti zadlužení se u privátních věřitelů na kapitálovém trhu. Nárůst německých pohledávek v zúčtovacím systému dává Sinn do souvislosti se záchrannými balíčky během dluhové krize eurozóny a s pozdější uvolněnou měnovou politikou ECB (tj. snižování úrokových sazeb a programy nákupu dluhopisů na sekundárním trhu – tzv. kvantitativní uvolňování). Státy, banky a podnikatelé z tzv. jižního křídla eurozóny, kterým primárně měla zvýšená likvidita v měnové unii prospět, však tyto peníze využily spíše na nákup německého zboží, služeb a akcií, případně k otevření bankovních účtů v Německu v očekávání možných hospodářských a měnových turbulencí. Domácí investice za účelem zvyšování konkurenceschopnosti tahaly v Itálii, Španělsku, Řecku či Portugalsku za kratší konec provazu. Kromě toho někteří političtí aktéři – a naposledy to naznačovaly strany italské vládní koalice – mohou neuspokojivou hospodářskou situaci využívat k tlaku na další půjčky nebo na vytvoření transferové unie a zároveň své požadavky spojit s pohružkou odchodu z eurozóny. Především vzhledem k italským závazkům v TARGET2 jsou proto věřitelské ekonomiky v čele s Německem v nevýhodné pozici, protože státní bankrot nebo odchod Itálie z eurozóny by vyvolaly nutnost jejich úhrady nebo odpisu. Vzniklá škoda by zůstala centrálním bankám, respektive ostatním členským státům a jejich daňovým poplatníkům.¹⁰ Coby východisko z této situace proto Sinn podobně jako Mayer navrhuje, aby jako u regionálních poboček amerického Fedu docházelo každý rok k vyrovnávání závazků a pohledávek, ať už transferem zlatých rezerv, jak tomu bylo před rozpadem brettonwoodského systému, či spíše pomocí v Evropě rozšířených hypotečních zástavních listů. Alternativní cestu by také představovalo zavedení horní hranice pro celkový objem mezibankovních převodů v TARGET2. Obě možnosti by vedly k tomu, že by komerční banky byly nuceny se méně spoléhat na centrální banky a při svých transakcích více využívat soukromé clearingové domy nebo vlastní sítě vzniklé přeshraničními fúzem, jež by se staly vůči TARGET2 konkurenceschopnými. Rovněž by státy eurozóny měly přemýšlet o zakotvení povinné finanční injekce pro své centrální banky v potížích, což by mělo zabránit nekontrolovanému zadlužování centrálních bank a jejich účelovým konkurzům. Pokud by ovšem nebylo na politické úrovni prosaditelné ani jedno z navrhovaných opatření, mělo by Německo podle Sinna zvážit opuštění eura. Za účelem zmírnění kurzu marky by se následně Německá spolková banka mohla přeměnit v aktivního hráče na mezinárodních kapitálových trzích po vzoru Švýcarské národní banky nebo Norského suverénního fondu.

Na Mayerovy a Sinnovy komentáře reagoval emeritní profesor Institutu Maxe Plancka pro výzkum společenských statků, Martin Hellwig. V článku *Wider die deutsche Target-Hysterie*¹¹ nejprve upozorňuje na to, že pohledávky TARGET2 nejsou bianco šekem. Na jejich vymáhání sice neexistuje právní nárok, všechny pohledávky a závazky nicméně podléhají úročení při rozdělování zisků Eurosystemu, jakkoliv je momentálně toto úročení nulové. Na Hellwigově polemice se Sinnem a Mayerem je však podstatné jeho odmítnutí uvažovat o národních centrálních bankách eurozóny jako o nezávislých dlužnících a věřitelích: v rámci vnitroeurospokojení platebního styku se podle Hellwiga centrální banky Eurosystemu spíše podobají filiálkám jedné bankovní instituce, Evropské centrální banky. Že jsou salda TARGET2 vykazována pro každou centrální banku zvlášť a nikoliv pouze za ECB, je spíše zvyklost. Chápat Německou spolkovou banku jako hlavního „věřitele“ v eurozóně by ostatně také bylo jen půl pravdy, protože tato centrální banka má rovněž závazky u komerčních bank z vydaného oběživa za více než 1,2 bilionu eur, tedy znatelně více než činí „její“ pohledávky

¹⁰ Těmto Sinnovým tezím o možném „vydírání“ prostřednictvím závazků u TARGET2 byl v kontextu debat o dopadech vnitropolitické situace v Itálii na eurozónu věnován také článek ve Finančních a ekonomických Informacích z června 2018, viz BENDA, Marek. Diskuse o stavu italské ekonomiky na pozadí jmenování vlády premiéra Giuseppe Conteho. *Finanční a ekonomické Informace*. 2018, 6, 5-9. ISSN 1804-7262. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2018-c-06_2018-06_Finanční-a-ekonomické-informace-62018.pdf

¹¹ HELLWIG, Martin. *Wider die deutsche Target-Hysterie*. In: *FAZ.net* [online]. Aktualisiert am 29. 07. 2018 - 15:16 [cit. 2018-09-10]. Dostupné z: <http://www.faz.net/aktuell/finanzen/finanzmarkt/unberechtigte-panik-vor-italien-austritt-fuer-eurowaehrung-15712671.html>

v TARGET2. Hellwig také nesouhlasí se Sinnovým a Mayerovým spojováním jednotlivých finančních toků s národními státy. Nikoliv národní ekonomiky, ale konkrétní osoby a instituce přijímají a udílejí půjčky nebo nakupují a prodávají statky, služby či majetkové tituly dle svého uvážení. A pokud mezi hlavní cíle evropské integrace patří společný trh, v jehož rámci probíhají jednotlivé aktivity nezávisle na fyzickém sídle participujících subjektů, je nepřipadné vnímat tyto činnosti pod hlavičkou národních států. Hellwig se v článku vyjadřuje také k možným rizikům spojeným s Itálií. V souladu se svými tezemi o charakteru Eurosystemu odpovídá na obavy z případného vystoupení Italů z eurozóny a jejich odmítnutí dostát závazkům v TARGET2, že by se „nic nestalo“, protože Banku Itálie její závazky již nyní k ničemu nepovinnují. Problém pro Eurosystem by nastal jen v případě insolvence italského státu, ale i ten by v první řadě zasáhl samotnou Itálii, tedy tamní centrální banku, bankovní systém a střadatele, kteří drží většinu italského dluhu.

S kritiky TARGET2 nesouhlasí také profesor makroekonomie berlínské Humboldtovy univerzity a ředitel Německého institutu pro ekonomický výzkum (DIW) Marcel Fratzscher, jenž své stanovisko formuloval pro *Handelsblatt* v komentáři *Grundlose Panikmache*¹². Oproti Hellwigovi však Fratzscher zdůrazňuje prospěšnost systému TARGET2 v jeho stávající podobě pro německou ekonomiku. Německým bankám a střadatelům totiž od roku 2008 zprostředkoval příliv finančních prostředků z jiných zemí eurozóny za 490 miliard eur a umožnil majetkové investice v ostatních státech měnové unie v hodnotě 2,9 bilionů eur. Od světové finanční krize na přelomu let 2008 a 2009 jsou navíc kapitálové trhy stále fragmentované a přeshraniční mezibankovní trh stagnuje. Zejména banky otevřených ekonomik jsou proto více než dříve závislé na asistenci a půjčkách centrálních bank. Nárůst sald TARGET2 není podle Fratzschera důkazem kapitálového exodu ze zemí jižní Evropy, ale reakcí na zvýšenou hladinu likvidity po spuštění kvantitativního uvolňování v roce 2015 a předchozích protikrizových opatření ECB. Zároveň odráží i geografické umístění nejdůležitějších finančních center eurozóny v Německu, Lucembursku a Nizozemí, kam investoři „parkují“ své peníze z prodeje dluhopisů. Zavedení horní hranice pro celkový objem transakcí v TARGET2 by ničemu neprospělo, jak Fratzscher ukazuje na hypotetickém příkladu prodeje listinných úvěrových pohledávek španělské firmy mezi německou a španělskou bankou. Omezením by trtili všichni: německá banka by úvěrovou pohledávku nedokázala zpeněžit, španělská firma by přišla o možnost výhodnějšího refinancování svých úvěrů a španělská banka by si podobné nákupy nemohla dovolit, pakliže by pro tyto aktivity nezískala jiné zdroje než u ECB. Omezení v TARGET2 by dokonce mohlo spustit spirálu problémů s likviditou včetně oslabování německého vývozu do zemí eurozóny, což by mohlo vést až k hospodářské recesi a krizi. Fratzscher proto německé kritiky současného systému TARGET2 obviňuje z nepřiznání jejich skutečného cíle, kterým má být rozpuštění eurozóny, protože řada z nich zároveň odmítá i dokončení bankovní unie, jež by bankám z periferních zemí eurozóny otevřela nové možnosti financování.

Na Hellwigovu a Fratzscherovu polemiku reagoval ještě Hans-Werner Sinn v komentáři *Irreführende Verharmlosung*¹³. Podle Sinna předjímají Hellwigovy argumenty vývoj v čase, neboť ECB postulují vlastnosti národní centrální banky, kterou však při absenci jednotného evropského státu ještě není. Pohledávky Německé spolkové banky v TARGET2 ale zatím nepatří nikomu jinému než jí, potažmo německým občanům, přičemž jsou uváděny i ve statistikách čistého zahraničního majetku Německa. Při jejich výpadku by došlo k situaci, kdy by Němci prostřednictvím své centrální banky fakticky uhradili občanům ostatních zemí eurozóny dluhopisy a zaplatili zboží a nemovitosti, které si tito v Německu již koupili. Sinn také upozorňuje na judikaturu německého Spolkového ústavního soudu, podle níž se němečtí centrální bankéři nesmějí podřizovat mechanismům plnění jdoucím ve prospěch jiných zemí. To však podle něj v praxi už nastalo nejen „zapomenutím“ mechanismu vyrovnávání sald TARGET2, ale také rozhodnutím Rady guvernérů ECB o akceptovatelnosti cenných papírů s problematickým ratingem BBB- jako zástavy pro refinancování komerčních bank centrálními bankami Eurosystemu. Při zohlednění uvolněné měnové politiky ECB a instrumentů krizového úvěrování centrálními bankami, ELA a ANFA, Sinn trvá na své tezi, že systém TARGET2 je „masivní

¹² FRATZSCHER, Marcel. Grundlose Panikmache. *Handelsblatt*, 2018, 148 (3. 8. 2018), 64. ISSN 0017-7296.

¹³ SINN, Hans-Werner. Irreführende Verharmlosungen. In: *FAZ.net* [online]. Aktualisiert am 05. 08. 2018 – 11:27 [cit. 2018-09-10]. Dostupné z: http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/eurokrise/bringen-die-target-salden-deutschland-in-gefahr-15723567.html?printPagedArticle=true#pageIndex_0

oddlužovací akcí za nucené účasti Německé spolkové banky“, přičemž v případě odchodu Itálie z eurozóny by na Německo připadlo až 31 procent nesplacených italských pohledávek v TARGET2. Spolková republika by se kromě toho musela vyrovnat s rizikem vysoké inflace kvůli značnému objemu peněz centrální banky v německé ekonomice. Pokud by Itálie za takové situace zůstala ještě solventní, by bylo podružné.

Do diskuse se na stránkách deníku Handelsblatt zapojil také hlavní ekonom skupiny Allianz Michael Heise. V článku *Entscheidende Anreize*¹⁴ sdílí názor kritiků TARGET2, že ve stávající podobě tento zúčtovací systém umožňuje přeshraniční transfer rizik. Důvodem podle něj ale není nákup zboží v Německu a v dalších zemích eurozóny subjekty z Itálie nebo Španělska, neboť tyto jihoevropské země vykazují přebyteková salda běžného účtu platební bilance. Příčiny růstu závazků a pohledávek tkví především v kvantitativním uvolňování ECB, které realizují jednotlivé národní centrální banky: nakupuje-li totiž italská centrální banka státní dluhopisy své země například od německé komerční banky, „vymění“ díky TARGET2 prodávající banka pohledávku vůči italskému státu za pohledávku vůči sobě nadřazené Německé spolkové bance, která je povinna vytvořit účetní peníze. Salda TARGET2 by se nezměnila pouze tehdy, putoval-li by výtěžek z prodeje dluhopisů na konto vedené v Itálii. K takovým transakcím ale dochází jen zřídka. Za účinné východisko ovšem Heise nepovažuje omezování TARGET2, nýbrž normalizaci měnové politiky, jež by omezila nabídku peněz centrálních bank a vytvořila podněty pro obnovení přeshraničního peněžního trhu mezi bankami.¹⁵

Zřetelněji odmítl kritiku jižního křídla eurozóny a regulaci TARGET2 profesor ekonomie na Würzburšské univerzitě a člen vládní Expertní rady pro posouzení makroekonomického vývoje Peter Bofinger. V komentáři *Druckerpresse für Kredite?*¹⁶ upozorňuje na skutečnost, že Itálie a Španělsko ještě v první polovině roku 2011 vykazovaly kladné či jen mírně záporné saldo TARGET2, zároveň objem úvěrování italských a španělských domácností a podniků byl za červen 2018 o 15, respektive 60 miliard eur nižší než v lednu 2011. Z toho Bofinger vyvozuje, že Sinnem postulovaný „výprodej“ německého majetku do jižní Evropy se nekonal, případně s růstem německých pohledávek v TARGET2 příliš nesouvisí. K takovým nákupům nicméně skutečně mezi Španělskem a Německem docházelo – avšak v předkrizovém období před rokem 2008. Tehdejší systém zúčtování mezibankovních plateb TARGET to přitom nijak neovlivnilo, protože německé banky byly ochotny úvěrovat španělské kupce bez asistence centrálních bankéřů. Divergence sald TARGET2 podle Bofingera ukazuje jednak na přímé a nepřímé intervence ECB v podobě protikrizových úvěrů bankám a kvantitativního uvolňování, jednak se v tomto trendu zračí odbourávání aktiv německých bank v eurozóně po vypuknutí finanční krize. Bofinger rovněž sdílí Fratzscherův názor, že kladné německé saldo TARGET2 svědčí o atraktivitě Frankfurtu nad Mohanem jako finančního centra pro mezinárodní investory. Ukazuje to na příkladu britského investora, jenž prodal španělské dluhopisy centrální bance v Madridu a následně utržený obnos převedl na své německé konto. Zde se přitom nejedná o odliv jmění z Německa do zahraničí, ale naopak o jeho přísun v podobě vytvoření bankovního vkladu. A že takový příklad neilustruje zanedbatelnou položku, dokládá růst závazků německých bank vůči Britům o 150 miliard eur během první vlny podpory nákupů státních dluhopisů v krizových letech 2011-12 a o dalších 170 miliard eur od spuštění kvantitativního uvolňování ECB v lednu 2015. Bofinger nepopírá nevymahatelnost pohledávek u TARGET2, nepovažuje to ale za problém, neboť stejně nevymahatelné jsou i bankovní rezervy uložené u centrálních bank. Vystoupí-li některá země z eurozóny, měla by ovšem své závazky Eurosystemu uhradit, ty budou nicméně denominované v nové národní měně a podléhat kurzovému riziku. Vyrovnání těchto závazků zlatem, americkým dolarem nebo jinými prostředky by podle Bofingera šlo proti logice současného peněžního systému, dle které peníze centrálních bank nejsou ničím jiným nahraditelné. V závěru si Bofinger neodpouští jízlivou poznámku k Sinnovu návrhu na transformaci Německé spolkové banky po vzoru Švýcarské národní banky, kdyby Německo opustilo euro. Švýcaři totiž kvůli udržení stabilního kurzu

¹⁴ HEISE, Michael. *Entscheidende Anreize*. *Handelsblatt*. 2018, 155 (14. 8. 2018), 48. ISSN 0017-7296.

¹⁵ K debatám o ukončení kvantitativního uvolňování ECB viz také DUDÁČKOVÁ, Taťána. Evropská centrální banka ukončuje kvantitativní uvolňování: vhodnost načasování kroku, názory na normalizaci měnové politiky a další ohlasy v tisku. *Finanční a ekonomické Informace*. 2018, 8, 11-14. ISSN 1804-7262. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2018-c-08_2018-08_Financi-a-ekonomicke-informace-82018.pdf

¹⁶ BOFINGER, Peter. *Druckerpresse für Kredite?* *Handelsblatt*. 2018, 159 (20. 8. 2018), 48. ISSN 0017-7296.

franku akumulovali měnové rezervy v objemu 700 miliard eur, které investovali především do zahraničních státních dluhopisů. Pokud by Německá spolková banka měla kopírovat tuto strategii, musela by intervenovat do zahraničních bondů s částkou za téměř 4 biliony eur. V takovém případě by však celá disputace o aktuálních německých pohledávkách v TARGET2 představovala pouze úsměvnou vzpomínku.

Výše uvedená debata německých ekonomů ukazuje na kontroverznost současné podoby zúčtování mezibankovních plateb TARGET2 v režii Eurosystemu, kdy jedna část ekonomů zdůrazňuje nutnost zachování neomezovaného přeshraničního platebního styku, zatímco jiná varuje před potenciálními riziky v bilancích centrálních bank, která mohou být nebezpečná v situaci politického napětí a absence shody na hospodářské a fiskální politice v eurozóně. Obě názorové skupiny jsou k sobě navzájem nesmlouvavé a některé zde uvedené reakce nejsou prosty až osobních výpadů a spekulací o skrytých úmyslech oponenta. Shrnout tímto celou diskusi by ale nebylo dostatečné, neboť ve věcné rovině všichni citovaní ekonomové reflektují stále aktuální dopady globální finanční a evropské dluhové krize z přelomu této dekády na evropský kapitálový trh. Právě v těchto krizích totiž jak kritici, tak zastánci fungování TARGET2 spatřují vlastní příčiny nárůstu jeho sald. V hodnocení úspěšnosti postkrizového managementu ECB a institucionálního nastavení eurozóny se pak sice od sebe zásadně odlišují, dokázali by se ale zřejmě shodnout na tom, že fragmentace mezibankovního trhu a robustní intervence centrálních bank Eurosystemu nepředstavují stav, který by měl být v Evropské měnové unii trvalý a jenž by vedl k jejímu dalšímu rozvoji.

Zplošťující se výnosová křivka amerických dluhopisů: blíží se další krize?

Mgr. Ing. Taťána Dudáčková

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Od loňského roku věnuje zahraniční tisk stále větší pozornost tvaru výnosové křivky amerických vládních dluhopisů. Jak popisuje mj. článek *How to Read the Yield Curve*¹, výnosová křivka znázorňuje vztah mezi výnosem a časem do doby zralosti dluhopisu. Obvykle je tvar výnosové křivky mírně rostoucí: dlouhodobé dluhopisy mají ve srovnání s krátkodobými dluhopisy vyšší výnosnost (vyšší výnosnost odráží riziko a nejistotu, které jsou s dlouhodobými dluhopisy spojené). Křivka však může mít i záporný sklon. Tzv. invertovaná výnosová křivka bývá označována za jeden z nejspolehlivějších indikátorů hospodářské recese. Nyní dochází v USA ke zplošťování výnosové křivky. Různí autoři v souvislosti s tím diskutují o tom, zda je výnosová křivka stále spolehlivým indikátorem, do jaké míry její tvar ovlivňuje měnová politika amerického Fedu, či zda Fed bere tvar výnosové křivky dostatečně v úvahu. V neposlední řadě se hovoří také o tom, zda je zplošťování výnosové křivky předzvěstí další recese.

Výnosová křivka a její tvar

Dvě různá vysvětlení, proč vlastně dochází ke změně sklonu výnosové křivky, prezentuje v článku *How to Interpret the Shape of the Yield Curve*² Frank Shostak. Podle první teorie nazvané „teorie očekávání“ (*expectation theory*) jsou dlouhodobé sazby tvořené průměrem očekávaných budoucích krátkodobých sazeb. Pokud investoři očekávají recesi, začnou se zbavovat krátkodobých dluhopisů, aby neutrpěli kapitálovou ztrátu. Na trhu vzroste nabídka krátkodobých dluhopisů, klesne cena a zvýší se výnosnost (u dlouhodobých dluhopisů, které budou investoři upřednostňovat, bude situace opačná). Záporný sklon výnosové křivky je tak způsoben změnou preferencí investorů v důsledku změny jejich očekávání ohledně budoucího vývoje ekonomiky. Podle druhé z teorií, jejímiž zastánci jsou např. Murray Rothbard a Ludwig von Mises, je však rostoucí či klesající tvar výnosové křivky v tržní ekonomice, do jejíhož vývoje není nijak zasahováno, dlouhodobě neudržitelný: pokud se sazby krátkodobých a dlouhodobých dluhopisů odlišují, dojde k arbitráži mezi krátkodobými a dlouhodobými dluhopisy a sazby se postupně vyrovnají. Příčinou, proč se ve skutečnosti krátkodobé a dlouhodobé sazby mohou lišit i po delší období, jsou právě zásahy centrální banky. Invertovaný tvar výnosové křivky pokládá druhá z teorií za důsledek očekávání investorů, že centrální banka (resp. Fed) začne utahovat měnovou politiku. Změna tvaru výnosové křivky zapříčiněná změnou postoje centrální banky způsobí recesi (v případě opačného očekávání konjunkturu), přičemž efekt se projeví vždy až s určitým zpožděním.

Další souvislosti výnosové křivky s recesí přináší v článku *The Yield Curve As Recession Predictor: Should We Worry Today?*³ Bill Conerly. Invertovaná výnosová křivka spočívá ve vyšších krátkodobých sazbách, než jsou dlouhodobé. Účinek vyšších krátkodobých sazeb je zřejmý – vyšší sazby ovlivní část poptávky, která je citlivá na úrokovou sazbu, tzn. např. kapitálové výdaje firem či výdaje spotřebitelů na zboží dlouhodobé povahy (např. nákupy automobilů). Tato část poptávky se sníží. Krátkodobé sazby jsou oproti dlouhodobým sazbám více ovlivněny měnovou politikou centrální banky. Nízké dlouhodobé sazby recesi nezpůsobují, jsou spíše projevem slabší ekonomické situace (rostoucích úspor a klesající poptávky po úvěrech). Autor nicméně (tak jako další odborníci) upozorňuje na to, že s tím, jak se ekonomika vyvíjí, se může změnit i spolehlivost jakéhokoli indikátoru. Světová ekonomika i ekonomika USA prošla a prochází postupně celou řadou změn – globalizace způsobila větší propojení kapitálových trhů, vzrostl zahraniční obchod i význam služeb, stárne populace. Není tak jasné, jestli některý z faktorů nemůže ovlivnit i vypovídající schopnost výnosové křivky.

¹ BASU, Chirantan. How to Read the Yield Curve. In: *Finance - Zacks* [online]. [15. 8. 2012] [cit. 2018-08-30]. Dostupné z: <https://finance.zacks.com/read-yield-curve-2269.html>.

² SHOSTAK, Frank. How to Interpret the Shape of the Yield Curve. In: *Mises Wire* [online]. 03/27/2017 [cit. 2018-08-30]. Dostupné z: <https://mises.org/wire/how-interpret-shape-yield-curve>.

³ CONERLY, Bill. The Yield Curve As Recession Predictor: Should We Worry Today?. In: *Forbes.com* [online]. Jul 14, 2018, 07:09am [cit. 2018-09-07]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/billconerly/2018/07/14/the-yield-curve-as-recession-predictor-should-we-worry-today/#541b2c58ba4e>.

Z jakých důvodů se dlouhodobé úrokové sazby nyní nezvyšují tolik, jako krátkodobé, analyzuje redakční komentář *The signal and the noise in the flat yield curve*⁴ deníku Financial Times. Komentář nejprve připomíná vývoj sazeb během krizového období v reakci na uvolněnou měnovou politiku: výnosnost dvouletých dluhopisů se snížila pod 1 %, výnosnost desetiletých dluhopisů pak klesla ze 4 % na 2 %. V roce 2017 začaly obě sazby rychle růst, ne však stejným tempem. Zvyšování sazeb krátkodobých dluhopisů ovlivnila měnová politika amerického Fedu, podle autorů ale není zcela zřejmé, proč se dlouhodobé sazby zvýšily tak málo, zejména když se ekonomice daří dobře. Redakce Financial Times uvádí několik možných vysvětlení: trh nedůvěřuje hospodářské politice administrativy Donalda Trumpa, nebo nevěří měnové politice amerického Fedu (obává se příliš rychlého utahování měnové politiky), popř. výnosová křivka již neodráží tržní očekávání. Je možné, že investoři po předcházejícím období nízkých úrokových sazeb lační po vyšších výnosech, což znamená, že při sebemenším zvýšení výnosnosti nakupují dlouhodobé dluhopisy, čímž se jejich výnosnost opět snižuje (na trhu je méně daných dluhopisů, čímž roste jejich cena a klesá výnosnost, neboť výnosnost a cena se u dluhopisů pohybují opačným směrem). Posledním důvodem může být i prohlubování vládního deficitu USA – v únoru byly vydány krátkodobé vládní dluhopisy v rekordním objemu. To by ovlivnilo nejprve krátkodobé sazby na trhu, dlouhodobé sazby by se zvýšily až později.

O dalších důvodech, proč se zrovna nyní zplošťuje výnosová křivka, spekuluje v článku *The Flattening Treasury Yield Curve Indicates Trouble Ahead*⁵ Frances Coppola. Autorka připomíná vztah mezi krátkodobými a dlouhodobými dluhopisy a uvádí, že zplošťování výnosové křivky znamená snižování rizikové přírážky (prémie) u dlouhodobých dluhopisů. Výnosnost krátkodobých dluhopisů roste rychleji, než odpovídá měnové politice centrální banky a u dlouhodobých dluhopisů roste naopak pomaleji. Příčiny zvyšování výnosnosti krátkodobých dluhopisů jsou poměrně jasné, proč se ale růst výnosnosti dlouhodobých dluhopisů oproti krátkodobým zpomaluje, již tak zřejmé není. Ozývají se hlasy, že je vzhledem k propojení finančního světa na vině měnová politika v jiných zemích a situace na dalších trzích. Podle autorky ale kvantitativní uvolňování v eurozóně i další „neobvyklé“ podmínky běží již řadu let, a není tedy důvod, proč by tyto faktory měly zrovna nyní způsobovat zplošťování výnosové křivky. Další příčinou by mohlo být vnímání amerických dluhopisů jako „bezpečných“ jinde ve světě (a z toho pramenící rostoucí zájem o ně). Řada ekonomů citovaných v článku však upozorňuje na to, že se výnosová křivka možná zplošťuje i v důsledku zhoršující se důvěry v americkou ekonomiku. Coppola proto varuje před mechanickým utahováním měnové politiky a zvyšováním sazeb. Měnovou politiku je podle ní nutné zcela přehodnotit, dříve, než bude pozdě.

Je třeba se obávat zplošťující se křivky?

O tom, zda je třeba se obávat zplošťování výnosové křivky, diskutoval v dubnu letošního roku James Mackintosh v článku *Streetwise: Don't Fear The Yield Curve – Just Yet*⁶. Autor nejprve píše, že při nástupu Jeroma Powella do čela Fedu v letošním roce investoři očekávali, že centrální banka letos zvýší úrokové sazby maximálně třikrát, později se ale zvýšila pravděpodobnost, že k tomu dojde alespoň čtyřikrát. Spolu s růstem očekávaných krátkodobých sazeb a klesající výnosností desetiletých dluhopisů vyvstaly obavy z další recese. Mackintosh si však myslí, že se bezprostředního propuknutí recese obávat nemusíme. Jedním z důvodů, proč je výnosová křivka nyní plochá, je kvantitativní uvolňování. Investoři dále očekávají, že Fed nebude zvyšovat sazby tak vysoko, jako obvykle, a to z důvodu pomalejšího hospodářského růstu. Další otázkou je, zda invertovaná výnosová křivka vůbec s recesemi souvisí – v jiných zemích (Velká Británie, Austrálie) se výnosová křivka se záporným sklonem objevila mnohokrát, aniž by zároveň došlo k recesi⁷. V Japonsku naopak došlo k recesi od

⁴ The signal and the noise in the flat yield curve. In: *FT.com* [online]. April 20, 2018 [cit. 2018-09-04]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/79445356-4488-11e8-93cf-67ac3a6482fd#comments-anchor>.

⁵ COPPOLA, Frances. The Flattening Treasury Yield Curve Indicates Trouble Ahead. In: *Forbes.com* [online]. Jul 19, 2018, 10:31am [cit. 2018-09-10]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/francescoppola/2018/07/19/the-flattening-treasury-yield-curve-indicates-trouble-ahead/#3cb07abf1660>.

⁶ MACKINTOSH, James. Streetwise: Don't Fear The Yield Curve -- Just Yet. *Wall Street Journal, Eastern Edition*. 20. 4. 2018, B. 1. ISSN 0099-9660. Dostupné také komerčně ze systému Proquest.

⁷ Invertované výnosové křivky v červnu 2018 ve Velké Británii se týká článek *Low gilt yields show there is room for higher UK public spending* ve Financial Times: <https://www.ft.com/content/7f3a1bf2-73b2-11e8-aa31-31da4279a601>.

počátku 90. let několikrát, výnosová křivka ale v té době klesající nebyla. I pro to se nicméně dají najít různá vysvětlení. Autor se domnívá, že není pochyb o důležitosti výnosové křivky, investoři se však pravděpodobně alespoň nějakou dobu nemusí obávat, zda křivka recesi predikuje (či je schopna recesi predikovat): předchozí recese nastaly podle výzkumu San Francisco Fed nejdříve šest měsíců od doby, kdy se invertovaná křivka objevila poprvé.

Také Burton G. Malkiel se domnívá, že invertovaná výnosová křivka nyní nemusí znamenat katastrofu, jelikož ekonomické podmínky jsou jiné, než před předchozí krizí a Fed se nesnaží odvracet nadměrný růst inflace, ale pouze normalizovat sazby. Na autorův článek *An Inverted Yield Curve May Not Portend Doom*⁸ zareagovali Paul Matten a Avarahm Shama, jejichž komentáře byly otištěny pod názvem *Will This Time Be Different for Yield Curve?*⁹. Avarahm Shama si myslí, že i pokud je dnes situace odlišná než v minulosti, je otázkou, zda ji jako odlišnou budou vnímat také investoři. Nemusí sice nastat úplná recese, mohou se ale objevit recesní tlaky, což investory přiměje omezit investice. Druhý z autorů je toho názoru, že Malkiel nevěnuje dostatečnou pozornost výraznému zadlužení USA (federálnímu i korporátnímu). Možných negativních dopadů vysokého zadlužení a zvyšování úrokových sazeb si všiml i Filip Příbáň v článku *Hlavní světové měny mají špatný fundament*¹⁰. Příbáň označuje situaci, ve které se nachází americká ekonomika, za absurdní – uvolňuje se fiskální politika, dochází k utahování měnové politiky a tempo růstu dluhu je stále vysoké, a to i přes růst ekonomiky. Autor dále poukazuje na vliv vyšších úrokových sazeb na výši placených úroků.

Podobného názoru, jako výše citovaný Avarahm Shama, je i Megan Greene. Autorka v článku *How central banks distort the predictive power of the yield curve*¹¹ nejprve rozebírá důvody, proč nyní tvar výnosové křivky nutně neznamená propukání recese, článek však uzavírá tvrzením, že není podstatné, zda je křivka stále schopna krizi předvídat. Pokud trhy, firmy i jednotlivci na základě tvaru křivky získají dojem, že přijde recese, recese opravdu přijde.

Věnuje Fed výnosové křivce dostatečnou pozornost?

Americká centrální banka v roce 2018 dvakrát zvýšila základní úrokovou sazbu a dle informací z konce srpna se očekává další zvýšení již v září¹². V souvislosti s tím se objevují debaty, zda Fed nezvyšuje úrokovou sazbu příliš rychle a zda nehrozí „nadměrné utažení“ měnové politiky.

Postoje různých představitelů americké centrální banky k otázce zplošťující se výnosové křivky v červenci 2018 shrnuje článek *U. S. News --- THE OUTLOOK: Fed Debates Signal From Yield Curve*¹³. Zatímco někteří představitelé Regionálních federálních rezervních bank se výnosové křivky obávají (konkrétně jsou v článku zmíněni Raphael Bostic, James Bullard, Robert Kaplan a Neel Kashkari), předseda Rady guvernérů Fed Jerome Powell v březnu uvedl, že výnosovou křivku je třeba sledovat, její zplošťování ale krizi zřejmě nevěští. Obrácený tvar výnosové křivky v historii a její spojitost s recesemi souvisí podle Powella s tím, že v minulosti byl Fed nucen rychle utáhnout měnovou politiku, když se inflace vymkla kontrole. To posléze způsobilo recesi. Nyní ale taková situace nehrozí. Powell se nicméně obává negativního dopadu plošší výnosové křivky na bankovní sektor. Zisk bank totiž tvoří rozdíly mezi úroky, které platí bance subjekty, jež mají u banky úvěr (úvěry se řídí dlouhodobými sazbami) a úroky, které banka platí subjektům, jež mají u banky otevřený účet (tyto

⁸ MALKIEL, Burton G. An Inverted Yield Curve May Not Portend Doom. *Wall Street Journal, Eastern Edition*. 31 July 2018, A 17. ISSN 0099-9660. Dostupné také komerčně ze systému Proquest.

⁹ MATTEN, Paul a SHAMA, Avarahm. Will This Time Be Different for Yield Curve? *Wall Street Journal, Eastern Edition*. 07 Aug 2018, A 14. ISSN 0099-9660. Dostupné také komerčně ze systému Proquest.

¹⁰ PŘIBÁŇ, Filip. Hlavní světové měny mají špatný fundament. In: *Kurzy.cz* [online]. 22.06.2018 16:34:00 [cit. 2018-09-03]. ISSN 1801-8688. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/458928-hlavni-svetove-meny-maji-spatny-fundament/>.

¹¹ GREENE, Megan. How central banks distort the predictive power of the yield curve. In: *FT.com* [online]. September 3, 2018 [cit. 2018-09-04]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/8ce78674-af51-11e8-87e0-d84e0d934341#comments-anchor>.

¹² ČTK. Fed v září nejspíš zvýší základní úrokovou sazbu. I přes obchodní konflikt s Čínou. In: *E15.cz* [online]. 22. srpna 2018 21:45 [cit. 2018-09-04]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/burzy-a-trhy/fed-v-zari-nejspis-zvyssi-zakladni-urokovou-sazbu-i-pres-obchodni-konflikt-s-cinou-1350292>.

¹³ TIMIRAOS, Nick. U.S. News --- THE OUTLOOK: Fed Debates Signal From Yield Curve. *Wall Street Journal, Eastern Edition*. 09 July 2018, A2. ISSN 0099-9660. Dostupné také komerčně ze systému Proquest.

úroky se řídí krátkodobými sazbami). Powell se domnívá, že hrozí větší riskování ze strany bank. Další představitel Fedu Eric Rosengren sleduje nyní spíše jiné indikátory recese.

Dva příběhy, které ilustrují, jak se ekonomové mohou mýlit ve svých prognózách budoucí hospodářské situace, uvádí článek **EKONOMIKA: potíže s věštbou**¹⁴ Pavla Kohouta. V červenci 2007 tehdejší americký ministr financí Hank Paulson označil světovou ekonomiku za zdaleka nejsilnější za celou dobu své profesní historie (krize přitom vypukla o pár měsíců později). Ještě zajímavější je druhý z příběhů: Kohout připomíná, že vztah výnosových křivek amerických dluhopisů a recesi popsal ekonom Campbell Harvey v roce 1986. Stejný ekonom ale v roce 2008 přicházel s různými argumenty, proč tentokrát invertovaná výnosová křivka neznamená, že se blíží recese (recese však již probíhala).

Že by americká centrální banka neměla signály výnosové křivky ignorovat, se domnívá Justin Lahart v článku **Fed Shouldn't Ignore Yield Curve**¹⁵. Podle něj nacházel Fed důvody, proč výnosová křivka nic nevěští, i v roce 2006. Tehdejší vysvětlení, že je pokles dlouhodobých sazeb způsoben nadbytkem úspor ve světě, se sice nakonec ukázalo jako platné, Fed ale opomenul, že nízké sazby přiměly investory investovat do rizikovějších (a zároveň výnosnějších) aktiv. Znamky, že investoři začínají více riskovat, se objevují i nyní. Autor proto považuje ignorování signálů trhu za nezodpovědné.

Také článek **Trouble with the curve**¹⁶ magazínu The Economist nachází některé podobné znaky nynější situace a situace v letech 2006-2007. Podle autorů je zvláštní, že schopnost výnosové křivky predikovat recesi trvá tak dlouho – spolehlivý signál blížící se recese by měl správně centrální banku přimět k akci. Jakmile centrální banka recesi odvrátí, ztratí indikátor svou vypovídací schopnost. Ekonomové Menzie Chinn a Kavan Kucko citovaní v článku zjistili, že signál blížící se recese byl po roce 2000 slabší než v předchozích desetiletích. Redakce The Economist uvádí dva důvody, proč je křivka stále platná. První z nich je již zmíněná omylnost centrálních bank. Druhým důvodem jsou cíle, které Fed sleduje, na něž poukazují i sdělení centrální banky. Podle autorů recesi způsobuje obecně spíše přísnější („hawkish“) měnová politika, než umírněná („dovish“). Centrální bankéři mají strach spíše z vysoké inflace než z vysoké nezaměstnanosti, přičemž nynější míru nezaměstnanosti (4 %) považuje Fed za příliš nízkou. Aby nedošlo ke zvýšení inflace nad stanovený cíl, je třeba, aby se nezaměstnanost zvýšila na 4,5 %. Tato strategie se však může ukázat jako chybná.

Toho, že Fed možná záměrně zvýší úrokové sazby nad jejich dlouhodobou úroveň, si všiml Mathew C. Klein v článku **Can Jay Powell pull off a soft landing for the economy**¹⁷ vydaném v březnu letošního roku. Takovou možnost totiž implikuje prognóza Federálního výboru pro otevřený trh. Úrokové sazby byly podle americké centrální banky v minulosti sníženy pod dlouhodobou úroveň kvůli přetrvávající zvýšené míře nezaměstnanosti a nižší míře inflace, než bylo žádoucí. Nyní je situace opačná: míra nezaměstnanosti je hluboko pod dlouhodobou úrovní, očekává se mírně vyšší inflace oproti cílové úrovni. Je proto třeba, aby se úrokové sazby zvýšily nad dlouhodobou úroveň. Případná invertovaná výnosová křivka by tak pouze odrážela „symetrický“ přístup Fedu k úrokovým sazbám, spíše než varovala před recesí. Podle Kleina Fed takto ještě nikdy nepostupoval. Autor nicméně připomíná dvě situace z minulosti: v 90. letech Fed prudce zvýšil úrokové sazby, výnosová křivka se ale neobrátila. V polovině 60. let došlo naopak k jedinému případu, kdy se křivka obrátila, ale recese nenastala. Fed se tehdy snažil zabránit akceleraci inflace. Recese byla dočasně odvrácena, růstu inflace se však zabránit nepodařilo. Výzvou pro Fed je tedy určit, který příběh z minulosti je nyní relevantnější.

Výše citované články dokládají, že není zcela jasné, zda nynější tvar výnosové křivky amerických dluhopisů predikuje další recesi. Objevují se různé faktory, které tvar křivky pravděpodobně ovlivňují, což ztěžuje interpretaci signálů, které nyní výnosová křivka vysílá. Obtížnost správné predikce

¹⁴ KOHOUT, Pavel. EKONOMIKA: Potíže s věštbou. In: *Neviditelný pes* [online]. 31. 12. 2016 [cit. 2018-08-30]. ISSN 1212-673X. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekonomika-potize-s-vestbou-ddx-/p_ekonomika.aspx?c=A161229_214404_p_ekonomika_wag.

¹⁵ LAHART, Justin. Fed Shouldn't Ignore Yield Curve. *Wall Street Journal, Eastern Edition*. 23 July 2018, B. 9. ISSN 0099-9660. Dostupné také komerčně ze systému Proquest.

¹⁶ Trouble with the curve. *The Economist*. 2018, 428 (9102), 58. ISSN 0013-0613. Dostupné také komerčně ze systému Proquest.

¹⁷ KLEIN, Matthew C. Can Jay Powell pull off a soft landing for the economy?. In: *FT.com* [online]. March 23, 2018 [cit 2018-09-04]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/bca28b0a-2e75-11e8-9b4b-bc4b9f08f381>.

budoucího ekonomického vývoje ostatně ilustrují i zmíněné příklady z minulosti. Obavy některých ekonomů jsou pochopitelné – od předchozí krize neuplynula tak dlouhá doba a její dopady jsou stále v některých zemích citelné. Jisté však je, že se výnosová křivka amerických dluhopisů neustále zplošťuje – na počátku září se sice výnosnost desetiletých dluhopisů překvapivě zvýšila¹⁸, i tak ale tisk v posledních měsících informuje o nových a nových rekordně nízkých rozdílech ve výnosnosti mezi dlouhodobými a krátkodobými dluhopisy^{19,20}.

¹⁸ Yield on 10-year Treasury back above 2.9%. In: *FT.com* [online]. September 4, 2018 [cit. 2018-09-10]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/d431d7ba-b05e-11e8-99ca-68cf89602132>.

¹⁹ Např. na konci srpna dosáhla výnosová křivka mezi dvouletými a desetiletými dluhopisy svého historického minima od srpna 2007. Více viz tento článek deníku Financial Times: RENNISON, Joe. Yield curve hits decade low in wake of Powell Speech. In: *FT.com* [online]. August 24, 2018 [cit. 2018-09-17]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/703ad05e-a7b2-11e8-926a-7342fe5e173f>.

²⁰ Je třeba však upozornit na to, že ne vždy se hovoří o výnosnosti stejných dluhopisů. Někteří odborníci se zaměřují na rozdíl ve výnosnosti mezi dvouletými a desetiletými dluhopisy, jiní autoři používají pro srovnávání s desetiletými dluhopisy obligace s kratší výnosností (např. rok či tři měsíce). Podle J. Mackintoshe však vykazovaly v minulosti všechny tyto rozdíly přibližně stejnou schopnost predikce. Více viz ref. č. 6.

Daně

Sven-Eric Bärsch, Marcel Olbert, Christoph Spengel

Analyse der neuen internationalen Unternehmensbesteuerung in den USA : Implikationen für international tätige Konzerne und den deutschen Gesetzgeber

Analýza nového zdanění mezinárodních firem v USA : implikace pro mezinárodně činné koncerny a německého zákonodárce

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 31, S. 1815-1824

Článek se zabývá dopady daňové reformy administrativy prezidenta USA D. Trumpa, tzv. Tax Cuts and Jobs Act of 2017, na konkurenceschopnost americké ekonomiky a její atraktivitu pro německé investory. Autoři se přitom ve své analýze do značné míry opírají o závěry studie Centra pro evropský ekonomický výzkum (ZEW) a Mannheimské univerzity k americké daňové reformě z r. 2018. Konstatují, že efektivní zdanění podniků v USA se po reformě blíží průměrným hodnotám v Evropské unii a předstihlo Německo. "Tax Cuts and Jobs Act" rovněž sníží kapitálové náklady německých investorů v USA až o 1,7 procentního bodu. Vzhledem k těmto efektům proto doporučení článku zní, aby i Německo přikročilo ke snížení daně z příjmů právnických osob. - Poznámky. -- Shmutí článku na s. M12.

Andrea Musselli

Anti-abuse notion of "control over intangible-related functions" is beyond the arm's length principle

Pojem "kontroly nad funkcemi vztahujícími se k nehmotným aktivům" proti zneužití se nachází mimo rámec principu tržního odstupu

European taxation, Vol. 56, (2018) No. 5, p. 191-205

Autor zastává pozici, že příklad 17 (týkající se nehmotných aktiv) pokynů OECD pro vnitropodnikové oceňování není teoreticky ani dle empirických důkazů podpořen principem tržního odstupu. Tento příklad 17 se zaměřuje na kontrolu nad výzkumnou aktivitou a na vztah mezi kontrolou a nárokem na vlastnictví nehmotného aktiva a příjmů, které generuje. Autor řeší vztah mezi vykonavatelem výzkumu a tím, kdo ho financuje. Věnuje se také tomu, zda se při financování výzkumné aktivity jedná o půjčku, či o nákup. - Poznámky.

Christine Osterloh-Konrad

Anzeigepflichten für Steuergestaltungen

Oznamovací povinnosti pro daňová uspořádání

Finanz-Rundschau, Jg. 100, (2018) Nr. 14, S. 621-625

Text úvodního příspěvku na 67. konferenci "Berlínského daňového dialogu" (67. Berliner Steuergespräch) ze 4.6.2018, jež byla věnována oznamovací povinnosti daňových subjektů v rámci Evropské unie ohledně daňových uspořádání s přeshraničním záběrem. Tato povinnost vyplývá ze směrnice EU č. 2018/822 z 25.5.2018 měnící směrnici č. 2011/16/EU o správní spolupráci v oblasti daní. Autorka nejprve diskutuje problematiku oznamovacích povinností o daňovém uspořádání v obecné rovině z hlediska vztahů mezi vytyčenými cíli a jejich realizací prostřednictvím zákonné regulace. V závěru se na základě předchozích obecných tezí vyjadřuje jak k unijní směrnici, tak i k návrhu spolkových zemí Šlesvicka-Holštýnska a Porýní-Falce na zakotvení oznamovací povinnosti také u vnitrostátních daňových uspořádání. - Poznámky. -- Více viz články na s. 625-643.

Peter Fettke, Robert Risse

Blockchain: Wird eine sog. "real time" Tax Compliance möglich?

Blockchain: bude možné zajistit soulad s daňovými předpisy v "reálném čase"?

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 30, S. 1748-1755

Technologie blockchainu je diskutována nejen v souvislosti s virtuálními měnami, ale také co do jejího potenciálu při zefektivnění daňových procesů. Podle článku by právě blockchainová decentralizovaná databanka mohla být využitelná při přenosu kvantitativních údajů pro převodní ceny, celní správu nebo pro účely daně z přidané hodnoty, kde by snížila robustnost kontrolních procesů, zvýšila míru důvěry mezi aktéry jednotlivých plnění a finanční správou, zjednodušila plánování peněžních toků a eliminovala chybné kalkulace. Dále by blockchain mohl nahradit tzv. smart contracts, dosavadní smluvní ujednání v rámci dodavatelských řetězců, a využít systémy "internetu

věcí" pro monitoring pohybu zboží v reálném čase. Autoři při zohlednění praxe německé finanční správy diskutují možnosti implementace blockchainu do programů na podporu dodržování daňových předpisů (tax compliance), jež vznikají jak na půdě OECD (konkrétně v pilotním programu International Compliance Assurance Programm, ICAP), tak na úrovni EU (akční plán Evropské komise pro oblast DPH ze 7.4.2016). - Poznámky. -- Shrnutí článku na s. M12.

Lukáš Hrdlička, Petra Šmirausová

CFC rules in the Czech Republic after the ATAD. first part

Pravidla pro ovládané zahraniční společnosti v ČR v souvislosti se směrnicí ATAD. 1. část

Daně a finance, Vol. 26, (2018) No. 2, p. 31-37

Autoři analyzují efektivitu nových pravidel zdanění ovládané zahraniční společnosti (CFC) v ČR, které by v souvislosti s transpozicí směrnice o zamezení vyhýbání se daňovým povinnostem (č. 2016/1164/EU, ATAD) měly být upraveny v zákoně o daních z příjmů. Nejprve charakterizují obecné pojetí pravidel pro ovládané zahraniční společnosti a jednotlivé jeho aspekty, dále se zabývají nedostatky navrhované právní úpravy a zároveň navrhují řešení, jak těmto nedostatkům předejít. Zaměřují se zejména na oblast působení směrnice, na definici ovládaných zahraničních společností a na typy ovládaní společností. Nedostatek spatřují v tom, že by pravidla měla platit pouze pro subjekty s charakterem právnických osob. - Poznámky.

Soňa Kelnerová

Desátá novela daňového řádu

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 19, (2018) č. 9, s. 8-12

Autorka seznamuje se změnami daňového řádu provedenými novelou č. 94/2018 Sb. Ta upravuje informační povinnost, která umožňuje získat určité údaje pro jejich využití při výkonu působnosti, kterými správce daně disponoval již před novelizací. Podstatnou část novely tvoří transpozice směrnice č. 2016/2258/EU (DAC 5, Directive on Administrative Cooperation), pokud jde o přístup daňových orgánů k informacím pro boj proti praní peněz. Autorka uvádí, že nad rámec transpozice DAC 5 novela předpokládá získávání a využití předmětných údajů správcem daně jak v rámci mezinárodní spolupráce při správě daní, tak v rámci vnitrostátní správy daní (s výjimkou u právnických profesí). V článku je představena právní úprava § 57a daňového řádu, okruh povinných osob, okruh poskytovaných údajů, informační povinnost poskytovatelů platebních služeb a sankce.

Michael van de Leur

EU proposes new VAT scheme for small businesses

EU navrhuje nové schéma DPH pro malé podniky

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 3, p. 97-98

V lednu 2018 zveřejnila Evropská komise návrh na zjednodušení pravidel pro DPH u malých podniků. Cílem je snížit těmto podnikům náklady, které jsou s odváděním DPH spojené (tzv. náklady na dodržování předpisů, compliance costs). Nynější systém DPH je komplikovaný zejména pro podniky, které působí zároveň ve více zemích (různé země mají např. zavedeny různé výjimky; firmy nemohou využívat osvobození od daně, které je zavedeno v místě jejich sídla, v jiných státech). Po zavedení tzv. definitivního systému DPH mohou administrativní náklady podniků ještě vzrůst. Návrh, kterému se autor věnuje v článku, zachovává tzv. zvláštní režim pro malé podniky u domácích transakcí, zároveň ale zavádí další prahové hodnoty pro osvobození malých podniků působících ve více členských zemích EU. Autor představuje návrh Evropské komise a dále hodnotí jeho dostatečnost. - Poznámky.

Jasna Voje

EU Tax Dispute Resolution Directive (2017/1852) : paving the path toward a European tax court?

Směrnice o mechanismech řešení daňových sporů v EU (2017/1852) : vydláždění cesty k evropskému daňovému soudu?

European taxation, Vol. 56, (2018) No. 7, p. 309-317

Autorka zkoumá mechanismy řešení sporů dostupné v rámci směrnice o mechanismech řešení daňových sporů v EU (2017/1852). Ačkoliv směrnice podle ní zavádí významná zlepšení, volá autorka po dodatečných opatřeních a pokynech, aby bylo zajištěno, že procedura bude využita včas a podpoří harmonizovaný přístup národních soudů. Dále je v článku doporučeno vytvoření specializovaného evropského daňového soudu. - Poznámky.

Douglas Roxburgh

Finance Act 2018

Finanční zákon 2018

European taxation, Vol. 56, (2018) No. 6, p. 279-282

Autor se zabývá vybranými ustanoveními britského Finančního zákona pro daňový rok 2018-2019, která se týkají daňových principů, daňových sazeb či slev na dani. Pozornost je věnována mj. dani z příjmu fyzických i právnických osob, bankovní dani, dani z přidané hodnoty, pozemkové dani či problematice dvojího zdanění. - Poznámky.

Rüdiger Philipowski

Ist das Betreiben von Geldausgabeautomaten namens und im Auftrag einer Bank umsatzsteuerpflichtig?

Podléhá dani z přidané hodnoty provozování bankomatů jménem a z pověření banky?

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 67, (2018) Nr. 14, S. 537-541

Článek se věnuje daňové povinnosti externího provozovatele bankomatů, který jejich provoz a s ním spojené služby vykonává z pověření bankovních institucí. V kauze Cardpoint (C-42/18) se touto otázkou bude zabývat také Soudní dvůr Evropské unie, jemuž ji předložil německý Spolkový finanční dvůr (BFH) s pochybnostmi o oprávněnosti daňového osvobození, které v Německu potvrdil soud nižší instance. Autor analyzuje pochybnosti BFH, jež se zakládají především na judikátu Soudního dvora EU v kauze Bookit (C-607/14), kde unijní soudci považovali zprostředkování informací pro platbu kreditní či debetní kartou mezi zákazníkem a bankou za plnění podléhající DPH. Podle autora však mezi případy typu Cardpoint a Bookit nelze klást rovnítko a rovněž není možné zdanit externího provozovatele bankomatů bez toho, aby nebyla uvalena daň i na bankomaty provozované přímo bankami. - Poznámky.

Christian Ramthun, Benedikt Becker, Rüdiger Kiani-Kress, Volker ter Haseborg

Jagd auf Airbnb : Steuerhinterziehung

Hon na Airbnb : daňový únik

WirtschaftsWoche, Jg. 2018, Nr. 19, S. 26-29

Pronajímání bytů turistům je oblíbené a často nelegální. V Německu nyní stát poprvé proti tomuto rozmáhajícímu se odvětví podnikání masivně zakročuje. Zjišťuje například, zda lidé uvedou v daňovém přiznání ubytovací služby přes portál Airbnb. -- K možností uplatnění institutu "sebeudání" (Selbstanzeige) u německé finanční správy v případě nedaněných příjmů z pronájmů přes Airbnb viz Der Betrieb sv. 71, (2018) č. 31, s. 1824-1831.

Martin Greive

Kampf gegen Steuerbetrug : Online-Plattformen

Boj proti daňovému podvodu : internetové platformy

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 146 (1.8.2018), S. 9

Německý ministr financí O. Scholz předložil návrh zákona proti daňovým únikům na internetových prodejních platformách. Na webových serverech, jako jsou Ebay či Amazon, totiž dochází v Německu podle Spolkového ministerstva financí k daňovým únikům na DPH v řádu stovek milionů eur ročně, přičemž k daňovým podvodům se často uchylují čínští obchodníci. Scholzem navrhovaná norma by měla provozovatele platformy zavázat k ručení za neodvedenou DPH, pokud finančnímu úřadu nepředloží doklad o daňové registraci dotyčného prodejce. Platformy rovněž budou povinny registrovat data svých uživatelů, jejichž obrat může v Německu podléhat daňové povinnosti. -- K návrhu zákona viz také komentář na s. 28; k trendům v daňových únicích prostřednictvím internetových prodejních platform a k návrhu zákona O. Scholze viz také HB č. 153/2018 (10.8.2018), s. 1, 6-9.

Anton Joseph

Mercedes Benz Case : sale of goods or services?

Případ Mercedes Benz : prodej zboží nebo služeb?

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 3, p. 131-134

Autor v článku shrnuje a komentuje rozhodnutí Soudního dvora EU v případě C-164/16 se společností Mercedes Benz Financial Services UK, ve kterém se jednalo o to, jak kvalifikovat určitý typ

leasingové smlouvy pro účely DPH. Konkrétně šlo o smlouvu "agility agreement" (smlouva o nájmu s opcí odkupu), kdy zákazník platí pravidelné splátky, na základě nichž může využívat vozidlo. Na konci smluvního období má zákazník možnost odkupu vozidla. V případě nebylo jasné, zda se jedná o dodání služby či zboží podle článku 14 odst. 2(b) směrnice o DPH. Autor závěry SDEU uvádí do souvislosti i s australskou daňovou legislativou. - Poznámky.

Milan Mareš

Náležitosti e-faktur z pohledu daně z přidané hodnoty a souvisejících zákonů

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 7-8, s. 11-13

Autor nejprve charakterizuje způsoby elektronické výměny dat v oblasti faktur mezi obchodními partnery v současné praxi. Poté představuje pravidla elektronické fakturace dle směrnice Rady č. 2010/45/EU, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty. Zaměřuje se zejména na náležitosti daňového dokladu, zajištění věrohodnosti původu, neporušenosti obsahu a čitelnosti elektronických daňových dokladů (dle § 34 ZDPH). Významnou pomoc v elektronické fakturaci vidí v používání systému EDI (Electronic Data Interchange).

Jan Hájek

Ovlivňují české společnosti základ daně transakcemi se zahraničními spřízněnými osobami?

Politická ekonomie, Sv. 66, (2018) č. 3, s. 330-343

Autor ověřuje, zda podniky dosahující nejvyššího obrátu v ČR, které jsou českými daňovými rezidenty, ovlivňují základ daně z příjmů právnických osob vnitroskupinovými transakcemi s cílem dosáhnout nižšího celkového daňového zatížení. Nejprve představuje jednotlivé techniky přesouvání příjmů do jiných daňových jurisdikcí (úrokové náklady, licenční poplatky, převodní ceny). Následně seznamuje s výsledky analýzy průměrných hodnot poměrových ukazatelů ROE (výnosnost kapitálu) a ROA za období 2006-2015 u vybraného vzorku podniků v ČR a s jejich následným porovnáním s hodnotami dosahovanými v zemích obecně označovaných jako daňové ráje, např. Lucembursko, Nizozemsko, Švýcarsko a Malta. Zjištění dle autora naznačují, že české podniky jsou zatíženy vnitroskupinovými náklady, čímž přesouvají část svého základu daně do zahraničí, neboť dosahují nižších hodnot ROE a ROA. - Poznámky.

David Švancara

Podvod na dani z přidané hodnoty: je ručení tou správnou cestou?

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 7-8, s. 25-32

Expertní příspěvek k problematice institutu podvodu na DPH a jeho přičitatelnosti daňovým subjektům. Autor analyzuje, co je v souladu s unijní úpravou nutno rozumět podvodem na DPH a jaká pravidla jsou dána pro přičitatelnost tohoto podvodu daňovým subjektům. Upozorňuje na nové judikaturní posuny (rozsudek NSS ve věci Vyrtych) a prostřednictvím rozboru dopadů judikatury SDEU hledá odpověď na otázku, kdy je možno sankcionovat daňový subjekt za účast na podvodu na dani z přidané hodnoty. - Poznámky.

Jakub Hlista

Posuzování souladu daňových režimů patentových boxů s pravidly v kontextu hospodářské a daňové soutěže

Daně a finance, Sv. 26, (2018) č. 2, s. 4-11

Článek pojednává o preferenčních daňových režimech patentových boxů a zaměřuje se na jejich posuzování z hlediska souladu s pravidly EU o veřejných podporách a s evropskými a mezinárodními pravidly pro boj se škodlivou daňovou soutěží. Autor charakterizuje podstatu patentových boxů (režim zaměřený na výzkum a vývoj, v rámci kterého se uplatňuje snížená sazba daně z příjmů z patentů a některých dalších typů duševního vlastnictví), dále rozebírá veřejnou podporu v právu EU ve vztahu k patentovým boxům. Představuje rozhodovací praxi EK a judikaturu SDEU s ohledem na slučitelnost s pravidly veřejných podpor. Poté se zaměřuje na řešení problematiky škodlivé daňové soutěže (projekt BEPS, Kodex chování pro zdaňování podniků) a na posuzování preferenčního daňového režimu z hlediska jeho potenciální škodlivosti. Zdůrazňuje, že cílem popsaných pravidel není režimy patentových boxů zrušit, ale pouze je donutit dodržovat pravidla, jejichž cílem je ochrana hospodářské nebo daňové soutěže. - Poznámky.

Sanjeev Gupta, Michael Keen, Alpa Shah, and Geneviève Verdier

Public finance goes digital : technology is reshaping how governments raise and spend money

Veřejné finance se digitalizují : technologie přetvářejí získávání a utrácení vládních peněz

Finance & development, Vol. 55, (2018) No. 1 (March), p. 12-15

Pohled na digitální revoluci v oblasti veřejných financí. Článek ukazuje, jak mohou nové digitální nástroje zefektivnit existující daňovou a výdajovou politiku, i jak ji mohou měnit. Autoři zmiňují řadu příkladů z rozvinutých i rozvojových ekonomik, v nichž jsou digitální technologie využívány k levnějšímu a snadnějšímu získávání informací o daňových poplatnících, vybírání daní i poskytování sociálních dávek (např. využití biometrické identifikace v Indii, estonský X-Road, mobilní platební systémy v subsaharské Africe). Rozebírají také meze a nástrahy takové elektronizace - oblast kyberbezpečnosti, ochrany soukromí, důvěrnosti informací a potenciálních podvodů.

Bernardin Akitoby

Raising revenue

Zvyšování příjmů

Finance & development, Vol. 55, (2018) No. 1 (March), p. 18-21

Autor na příkladu úspěšných daňových reforem v pěti nízkopříjmových a rozvíjejících se ekonomikách (v období 2004-2015) přibližuje možnosti zlepšování výběru daní. Zaměřuje se zejména na reformní strategii použitou v Gruzii, dále seznamuje se změnami v Guayaně, Kambodži a na Ukrajině, které vedly ke zvýšení poměru daňových příjmů k HDP ve zkoumaných zemích.

Jaroslav Bukovina, Ján Remeta

Slovak experience with minimum corporate income tax

Zkušenosti Slovenska s minimálním zdaněním firem

Ekonomické rozhľady, Vol. 47, (2018) No. 2, p. 225-234

Minimální daň z příjmů právnických osob (zvaná daňová licence) byla na Slovensku zavedena v r. 2014 s cílem zvýšit spravedlnost daňového systému i daňové příjmy státu. Suma této minimální daně závisela na obratu podniku a postavení v rámci registrace k DPH. V r. 2018 byla daňová licence zrušena. Autoři na základě provedené analýzy hodnotí dopady a úspěšnost tohoto daňového projektu a uvádějí, že zavedení minimální daně z příjmů právnických osob zlepšilo plošnou spravedlnost zdanění příjmů právnických osob. - Poznámky.

Stuck in the past

Uvázly v minulosti

The Economist, Vol. 428, (2018) No. 9104, p. 9

Daňové systémy různých zemí trpí (i přes jejich odlišnosti) třemi hlavními společnými problémy, kterými jsou podle The Economist promarněná příležitost (nedostatečné zdanění nemovitostí v době, kdy jejich ceny v některých lokalitách dosahují astronomických výší), nastavení daňových systémů, jež je v rozporu s jinými prioritami (ústup od progresivního zdanění, ačkoli rostou příjmové nerovnosti) a neschopnost vyrovnat se s technologickými změnami (případ velkých technologických firem a jejich agresivního daňového plánování). The Economist navrhuje zvýšení daní z nemovitostí, dědických daní a daní z kapitálu. Státy by měly více danit akcionáře, jelikož ti budou pravděpodobně méně ochotni vyhybat se dani např. prostřednictvím emigrace. Obecně článek považuje daňové systémy za zastaralé a navrhuje je zásadně přetvořit. -- S článkem souvisí i příspěvek o daních z půdy ("On firmer ground", s. 18-20) a o situaci na trhu s bydlením ("Housing correction", s. 61-62).

René Offermanns

Symposium on mandatory disclosure

Symposium o povinném poskytnutí informací

European taxation, Vol. 56, (2018) No. 5, p. 217-222

Autor přináší zprávu ze symposia konaného v únoru 2018 v Haagu, jehož hlavním tématem byly dopady povinného poskytování informací na daňové poradce a úřady. Pozornost zde byla věnována návrhu směrnice Evropské komise o povinné automatické výměně informací v oblasti zdanění ve vztahu k vykazovaným přeshraničním uspořádáním. - Poznámky.

Z.M. Reijn, N. Van de Voorde, F.M. van der Zeijden

Tax grouping in an EU context : all roads lead to Brussels

Daňové seskupení v kontextu EU : všechny cesty vedou do Bruselu

European taxation, Vol. 56, (2018) No. 7, p. 299-308

Autoři poskytují přehled různých režimů seskupení pro daňové účely v EU a rozhodnutí Soudního dvoru EU, která jsou obzvláště důležitá v této oblasti. Pozornost je také věnována směrnicím, které se týkají daňových seskupení, a zejména pravidlu omezení odpočtu úroků ve výši 30 % EBITDA, které je zahrnuto ve směrnici proti vyhýbání se daňovým povinnostem (ATAD). V článku jsou uvedeny i dva příklady. Na závěr se autoři mj. přiklání k ideji přeshraničního daňového seskupení. - Poznámky.

Ángel Sánchez Sánchez

The apportionment formula under the European proposal for a Common Consolidated Corporate Tax Base

Vzorec pro rozdělení v rámci evropského návrhu na společný konsolidovaný základ daně z příjmů právnických osob

European taxation, Vol. 56, (2018) No. 6, p. 230-236

Autor rozebírá rozdělovací mechanismus, který je obsažen v návrhu konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB) a který je založen na třech faktorech o stejné váze: aktiva, práce a prodeje. Ačkoliv podle autora není pochyb, že by měl být režim převodních cen nahrazen efektivnějším systémem, vytvoření adekvátní metody vyžaduje zohlednění unikátních charakteristik EU a zkušeností se vzorci rozdělení v jiných státech. Zpochybňuje přitom také efektivnost návrhu při boji s agresivním daňovým plánováním. Navíc omezený rozsah aplikace tohoto návrhu by řadu přeshraničních skupin zavázal k pokračujícímu využívání metod převodních cen, a přetrvávaly by tak překážky správného fungování vnitřního trhu. - Poznámky.

Jan Karol Szczepeński

Trusts and the fundamental freedoms - the exit tax regime in Trustees of the P Panayi (Case C-646/15)

Trusty a základní svobody - režim zdanění při odchodu v případě správců P Panayi (C-646/15)

European taxation, Vol. 56, (2018) No. 6, p. 237-250

V případě správců P Panayi (C-646/15) byl Soudní dvůr EU (ESD) konfrontován s otázkou, zda svěrenské fondy (trusty) mohou žádat ochranu základních svobod vnitřního trhu EU či nikoliv. Základní problém zmíněného případu spočíval v kompatibilitě režimu zdanění při odchodu ze Spojeného království se základními svobodami EU. ESD potvrdil svou pozici, že zdanění při odchodu je možné v rámci vnitřního trhu, ale okamžitý výběr daně je nepřiměřený. Podle autora v souvislosti s tímto případem vyvstává řada otázek týkajících se rozsahu svobody usazování a vztahu tohoto případu k předcházející judikatuře ESD. - Poznámky. -- Ke zdanění trustů a nadací specificky v Řecku viz s. 264-272.

Konrad Fischer, Silke Wettach

Und die Steuern fahren Karussell : Betrug

A daně se točí na kolotoči : podvod

WirtschaftsWoche, Jg. 2018, Nr. 22, S. 24-27

Státy Evropské unie bohatnou na daních jako nikdy, a tak snášejí, že je podvodníci připravili o miliardy. Politika tento problém zná už 25 let a přesto nic nepodniká. Článek se zabývá karuselovými podvody, které spadají do oblasti DPH.

Zdeněk Kuneš

Uplatnění správné sazby DPH u nové výstavby

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 19, (2018) č. 9, s. 30-33

Příspěvek rozebírá základní požadavky na uznání stavby domu pro sociální bydlení z hlediska zákona o DPH. Autor zdůrazňuje, že v případě poskytnutí stavebních a montážních prací spojených s výstavbou stavby pro sociální bydlení se uplatní první snížená sazba daně 15 %. Upozorňuje také, co se zahrnuje mezi ostatní stavby pro sociální bydlení a osvětluje otázku sazby DPH u půdních vestaveb. Problematika je ilustrována řadou příkladů. -- Viz také s. 34-36 o sazbách DPH u oprav a rekonstrukcí staveb.

Marco Abramo Lanza and Marco Zanetti

VAT grouping in Italy and the Skandia judgment

Seskupení pro účely DPH a rozsudek v případě Skandia

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 3, p. 110-117

Od 1. ledna 2019 budou mít daňové subjekty se sídlem v Itálii možnost seskupovat se za účelem DPH. Legislativa, která toto umožňuje, však byla ještě před vstupem v platnost upravena novým rozpočtovým zákonem tak, aby zohlednila rozsudek Soudního dvora EU v případě Skandia (C-7/13). Soudní dvůr EU v případě Skandia rozhodoval o tom, kdy jsou transakce mezi hlavní provozovnou a pobočkou firmy předmětem DPH v případě, kdy je tato pobočka součástí seskupení pro účely DPH a kdy je hlavní provozovna usazena ve třetí zemi. Autoři analyzují, jak rozsudek SDEU ovlivnil italskou legislativu a zabývají se i tím, jak budou podobné případy řešeny v budoucnu. - Poznámky. -- Viz též European taxation, č. 8/2018, s. 381-386.

Aleksandra Bal

VAT treatment of initial coin offerings

Režim DPH u primární emise mincí

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 3, p. 118-125

Tzv. primární emise mincí (initial coin offering, ICO) představuje novou formu získávání kapitálu, která funguje na principu crowdsourcingu. Subjekty při ICO získávají kapitál prostřednictvím emise digitálních kupónů (tokenů), jež prodávají investorům za běžnou měnu, popř. za jinou kryptoměnu. Tato oblast zatím není dostatečně regulována. Autorka se v článku zabývá tím, jak je primární emise mincí řešena z hlediska DPH, a zda lze na ICO aplikovat názory Výboru pro DPH, které se týkají kryptoměn, i rozsudek Soudního dvora EU ze stejné oblasti. Podle autorky by bylo nejlogičtější posuzovat ICO pro účely DPH jako elektronickou službu, toto řešení by však přinášelo výrazné administrativní břemeno daňovým plátcům i úřadům. - Poznámky.

Fernando Juárez Hernández and Raymundo Vázquez Hernández

Virtual currencies in Mexico : is bitcoin subject to VAT in Mexico?

Virtuální měny v Mexiku : je bitcoin předmětem DPH v Mexiku?

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 3, p. 126-130

Autoři se na základě analýzy legislativy různých zemí (Japonska, Španělska, Švýcarska a EU) a mexického práva snaží zjistit, jak jsou v Mexiku řešeny transakce s bitcoiny (jejich nákup a prodej) z hlediska DPH. Podle autorů v Mexiku zatím neexistují konkrétní zákony či ustanovení, které by danou problematiku postihovaly, na transakce s bitcoiny by se ale mohlo nahlížet jako na transakce s cizí měnou. Prodej bitcoinu by tak byl podle mexické legislativy osvobozen od DPH. - Poznámky.

Zita Drábková

Výzkum a vývoj ve světle odpočitatelné položky od základu daně. 1. část

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 26, (2018) č. 10, s. 32-35

Bližší k nepřímé podpoře výzkumných a vývojových aktivit pro daňové poplatníky ve formě odpočitatelné položky od základu daně z příjmů v ČR. Autorka přibližuje právní úpravu odpočitatelné položky (zákon č. 130/2002 Sb.; § 34 zákona o daních z příjmů a metodický pokyn č. D-288). Dále vymezuje pojmy základní, aplikovaný a experimentální vývoj a rozebírá pět základních kritérií (prvků) VaV, které musí být součástí činností naplňujících definici výzkumné či vývojové činnosti. Následně formuluje otázky, které by si měl daňový poplatník pokládat před zahájením projektu se záměrem využít daňové úspory na VaV. - Odkazy. -- Účetním a daňovým aspektům odpočitatelné položky se věnuje pokračování v DHK č. 11/2018.

When the levy breaks

Když daň nefunguje

The Economist, Vol. 428, (2018) No. 9105, p. 62

Podle The Economist existuje po celém světě více než 70 národních a regionálních schémat, jak stanovit cenu oxidu uhličitého (carbon pricing) s cílem omezit jeho emise. Obecně mají státy na výběr dvě možnosti: zdanit uhlíkové emise a zavést emisní povolenky ("cap and trade system"). Daň jsou podle nové studie publikované Mezinárodním měnovým fondem efektivnější, mezi lidmi i politiky

jsou však nepopulární. Objevují se proto nové přístupy, jak uhlíkové daně učinit "průchodnějšími". - Název článku je slovní hříčkou (odkaz na píseň When the levee breaks; levee je v angl. nádrž; break mj. také protrhnout).

Václav Benda

Zahrnování vedlejších výdajů do základu pro výpočet DPH

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 26, (2018) č. 10, s. 22-27

Autor přibližuje základní pravidla pro stanovení základu daně podle § 36 zákona o DPH, která vycházejí ze směrnice č. 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty. Poté s využitím příkladů vysvětluje pravidla pro zahrnování vedlejších výdajů do základu daně u tuzemských zdanitelných plnění a upozorňuje na nejčastější chyby, kterých se plátcí v této oblasti dopouštějí. Samostatně také rozebírá a na příkladu dokumentuje řešení problematiky zahrnování vedlejších výdajů do základu daně při dovozu zboží.

Michala Vondráková

Zajišťovací příkazy

Daně a finance, Sv. 26, (2018) č. 2, s. 11-22

Článek se zabývá institutem zajišťovacích příkazů upraveným v daňovém řádu. V teoretické části autorka rozebírá právní úpravu zajišťovacího příkazu, jeho funkce, způsob a podmínky užití i ukončení. Představuje také možnou obranu proti zajišťovacímu příkazu (odvolání podle § 109 odst. 1 DR) a upozorňuje na zvláštnosti odvolacího řízení. Předkládá i statistiku vydaných příkazů od r. 2014 do konce r. 2017 a poukazuje na trendy v jejich vydávání. V další části autorka rozebírá judikáty NSS, které společně prokazují, že zajišťovací příkazy nejsou ani negativní, ani pozitivní, pouze záleží na jejich využití správcem daně. Jedná se o případy 4 Afs 22/2015-104 z r. 2016 ve věci ČMO a 1 Afs 250/2017-37 a 1 Afs 251/2017-40 ve věci KM plus. Autorka demonstruje, že je zajišťovací příkaz validním nástrojem, který by Finanční správa měla i nadále používat jako účinný způsob boje proti daňovým únikům. - Poznámky.

Lukáš Hrdlička, Petra Šmirausová

Zneužití práva v daňovém řádu z pohledu transpozice směrnice ATAD

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 7-8, s. 14-20

Článek přibližuje návrh obecného pravidla proti zneužití práva v oblasti daní (GAAR), které je součástí daňového balíčku 2019 předloženého ministerstvem financí vládě (sněmovní tisk č. 206). Shrnuje důvody nezbytnosti transpozice GAAR v návaznosti na směrnici č. 2016/1164/EU, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem (ATAD). Autoři se následně zabývají konstrukcí a koncepcí navržené právní úpravy pravidla proti zneužívání daňového režimu, která má být zakotvena mezi základními zásadami správy daní v daňovém řádu. Představují navržené ustanovení § 8 odst. 4 daňového řádu a z hlediska rozsahu textu je označují za minimalistickou podobu legislativního zakotvení obecného pravidla proti zneužívání. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 23, (2018) č. 7-8

Nezapomínejte na zálohy na daně (s. 2-10); Náležitosti e-faktur z pohledu daně z přidané hodnoty a souvisejících zákonů (s. 11-13); Zneužití práva v daňovém řádu z pohledu transpozice směrnice ATAD (s. 14-20); Podvod na DPH: je ručení tou správnou cestou? (s. 25-32); Dílo - 2. část (s. 33-39); Výdělečná činnost studentů a zdravotní pojištění v roce 2018 (s. 40-43); Srážky z mezd a příjmů u zaměstnanců a OSVČ - důchodové pojištění - 3. část (s. 44-50); Několik poznámek k rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v oblasti daňové kontroly (s. 51-53); Svědci - judikatura správních soudů - komentované judikáty (s. 54-63).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále**Sv. 19, (2018) č. 9**

Zákon o sociálním zabezpečení - poslední novela č. 92/2018 Sb. (s. 3-7); Desátá novela daňového řádu - zákon č. 94/2018 Sb. (s. 8-12); Paušální výdaje v daních (s. 15-17); Kdy vzniká daňová povinnost? (s. 24-26); Zajištění DPH - ručení za nezaplacenou daň a zajišťovací příkaz (s. 27-29); Registrace daňových subjektů v oblasti stavebnictví (s. 37-39); Změna výpočtu pourazových rent - novela ZP (s. 47-50); Sociální fond zaměstnanců v účetnictví a daních (s. 63-69); Pracovní doba - rozvrh a evidence (s. 78-81).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK**Sv. 26, (2018) č. 10**

Přijaté faktury ze třetích zemí - na jejich náležitosti můžeme rezignovat, nicméně na samovyměření daně z přidané hodnoty nikoli (s. 3-6); Daň z příjmů při ukončení podnikání (s. 6-13); Dodatečné zvýšení nebo snížení vstupní ceny hmotného majetku (s. 13-17); Opravy chyb a omylů při uplatnění daně z přidané hodnoty (s. 17-21); Zahrnování vedlejších výdajů do základu pro výpočet DPH (s. 22-27); Práce na movité věci s přeshraničním prvkem je založena na principu přenesené daňové povinnosti za předpokladu, že je adresována osobě povinné k dani (s. 30-32); Výzkum a vývoj ve světle odpočitatelné položky od základu daně - 1. část (s. 32-35); Úvěry a zápůjčky v cizí měně (s. 36-40); Spolupracující osoba - poradenský servis (s. 44).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2018, č. 16**

Daňové doklady a jejich uchovávání - právní úprava, vystavování a náležitosti, zjednodušený a zvláštní daňový doklad, daňové doklady při dovozu a vývozu zboží, opravný doklad (s. 1-7); Opravný daňový doklad DPH - chybný kód výrobku - dotazy a odpovědi (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2018, č. 17**

Novela daňového řádu (prolomení mlčenlivosti) - podrobněji k zákonu č. 94/2018 Sb. implementujícímu směrnici o správní spolupráci v oblasti daní DAC 5 (s. 1-5); Vklad podle zákona o DPH - dotazy a odpovědi (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2018, č. 18**

Převodní ceny z hlediska fyzických osob (s. 1-4); Rodičovská dovolená a podnikání - dotazy a odpovědi (s. 5-6); Dary- nová pravidla pro uplatnění odpočtu? - dotazy a odpovědi (s. 7).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH**Sv. 2018, č. 16-17**

Pravidla pro doručování v oblasti daní - doplněno příklady (s. 1-7); Stavební práce a sazba DPH - dotazy a odpovědi (s. 8-9); Oprava výše daně - dotazy a odpovědi (s. 10-11); Povinnost registrace k DPH - dotazy a odpovědi (s. 11); DPH a dary - dotazy a odpovědi (s. 12).

Finanční, daňový a účetní bulletin**Sv. 26, (2018) č. 3**

Dodatečné daňové přiznání k DPH a následná kontrolní hlášení (s. 2-5); Příjem z ležící pozůstalosti z hlediska daně z příjmů (s. 6-19); Daňový režim důchodů z důchodového pojištění z hlediska daně z příjmů fyzických osob (s. 20-23); Procesní aspekty daňové ztráty (s. 24-28); Stručné shrnutí Směrnice DAC 6 (s. 29-33); Nabídková povinnost zaměstnavatele podle zákoníku práce (s. 34-37); Judikatura - identita dodavatele pro daň z příjmů, daňové nalézací řízení po přezkumném jednání v insolvenční, prokazování (ne)dobré víry u podvodů na DPH, úrok z úroků, stavění lhůty pro stanovení daně, podjatý znalec aj. (s. 61-64).

Ekonomické vědy. Ekonomie

By Gregory S. Crawford, Nicola Pavanini, and Fabiano Schivardi

Asymmetric information and imperfect competition in lending markets

Asymetrické informace a nedokonalá konkurence na úvěrových trzích

The American Economic Review, Vol. 108, (2018) No. 7, p. 1659-1701

Autoři v článku zkoumají na příkladu bankovních úvěrů poskytovaných malým podnikům v Itálii vliv informační asymetrie na tržní strukturu. Většina dosavadní literatury zkoumá informační asymetrii v prostředí dokonalé konkurence, to ale může být podle autorů zavádějící, neboť nedokonalá informovanost i tržní struktura jsou faktory, které se navzájem ovlivňují. Na základě speciálního modelu byla potvrzena existence tzv. nepříznivého výběru (forma tržního selhání). Dále autoři provedli několik experimentů, s jejichž pomocí určili vliv nepříznivého výběru na ceny a neschopnost splácet úvěr. - Poznámky.

Norbert Häring

Die Wiederentdeckung preußischer Tugenden : Bürokratie

Znovuobjevení pruských ctností : byrokracie

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 154 (13.8.2018), S. 13

Podle autora článku dochází v části ekonomické obce k určité změně pohledu na roli státu. Ekonomové jako Paul de Grauwe, Merijn Knibbe, Kate Raworth či June Sekera nevnímají stát pouze jako aktéra přerozdělování a dozoru nad fungováním volného trhu, ale také jako aktivního hráče na poli ekonomické efektivnosti. To je možné pro mnohé paradoxně proto, že se nesoustřeďuje pouze na zisk, ale na pokrytí širších společenských potřeb, případně jejich limitů daných omezeností přírodních zdrojů. V článku je tento obrat připodobňován k pozicím německého ekonomů a sociologa Maxe Webera a institucionalistických ekonomů tzv. historické školy z počátku 20. století, kteří za motor ekonomické efektivnosti státu považovali fungující státní správu.

Levon Barseghyan, Francesca Molinari, Ted O'Donoghue, and Joshua C. Teitelbaum

Estimating risk preferences in the field

Odhad rizikových preferencí v terénu

The Journal of economic literature, Vol. 56, (2018) No. 2, p. 501-564

Autoři v článku shrnují dosavadní výzkum z oblasti určování rizikových preferencí. Soustředí se přitom na modely, jež byly navrženy na základě dat z terénních výzkumů (a to jak modely vycházející z teorie očekávaného užítku, tak jiné modely). V závěru jsou navrženy směry, kterým by se mohl ubírat výzkum v této oblasti v budoucnu. - Poznámky.

by Alvin E. Roth

Marketplaces, markets, and market design

Tržiště, trhy a podoba trhů

The American Economic Review, Vol. 108, (2018) No. 7, p. 1609-1658

Americký ekonom A. E. Roth, nositel Nobelovy ceny za ekonomii pro r. 2012, se ve svém článku zabývá z teoretického hlediska problematikou trhů (markets), tržišť (marketplaces) a podobou trhů (market design). Zkoumá také interakce mezi těmito pojmy. V příspěvku jsou popsány i specifické typy trhů, jako např. černé trhy (s drogami, náhradním mateřstvím, aj.), trhy s náhradními orgány v souvislosti s existující legislativou či trhy práce pro nově nastupující absolventy vybraných zaměření (lékaři, ekonomové, právníci). - Poznámky.

Božena Kadeřábková

Odkaz Kennetha J. Arrowa

Politická ekonomie, Sv. 66, (2018) č. 3, s. 399-402

Shrnutí profesního významu, životního osudu i vlivu na ekonomickou teorii a na řešení mnoha politicko-ekonomických otázek nositele Nobelovy ceny za ekonomii Kennetha J. Arrowa (1921-2017). K jeho největším ekonomickým přínosům patří teorém nemožnosti (impossibility theorem), kterým začlenil problematiku společenského výběru do ekonomické teorie, a také přínos k teorii všeobecné rovnováhy. Příspěvek přibližuje teorém nemožnosti i důkazy podmínek existence všeobecné rovnováhy.

Was he a liberal? : John Maynard Keynes**Byl liberálem? : John Maynard Keynes**

The Economist, Vol. 428, (2018) No. 9105, p. 54-55

Analýza smýšlení britského ekonoma J. M. Keynesa. -- Jde o třetí článek ze seriálu "Liberal Thinkers" (předchozí se týkaly J. S. Milla a Alexise de Tocquevilla).

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Jan Brůha, Evžen Kočenda

Bankovní sektor a státní riziko v Evropské unii

Politická ekonomie, Sv. 66, (2018) č. 3, s. 366-383

Příspěvek analyzuje a kvantifikuje spojitost mezi kvalitou bankovního sektoru a státním rizikem (sovereign risk) v zemích Evropské unie v období 1999-2014. Výzkum zahrnuje období spojené s procesem evropské finanční integrace, globální finanční krize i evropské dluhové krize. Autoři nejprve zvažují, jakými způsoby může stav bankovního sektoru ovlivnit státní riziko a jak dochází k šíření takového efektu. Poté popisují proměnné, které charakterizují státní riziko (spread výnosu desetiletých státních dluhopisů a spread swapů úvěrového selhání - CDS - ze státních dluhopisů), i proměnné charakterizující výkonnost bankovníctví. Konstatují, že obecně nižší efektivita bankovního sektoru je spojena se zvýšenou mírou státního rizika. Autoři dále vysvětlují empirické výsledky a shrnují závěry výzkumu. - Poznámky. -- Viz také příspěvek v Journal of financial stability č. 36 (2018), s. 305-321.

Simon Book, Mark Fehr, Malte Fischer, Saskia Littmann, Andreas Macho, Dieter Schnaas, Silke Wettach

Der dunkle Turm**Temná věž**

WirtschaftsWoche, Jg. 2018, Nr. 23, S. 16-22

Evropská centrální banka pumpuje miliardy do krizových zemí. A bere na sebe doslova všechnu vinu za to, co se z ekonomického hlediska nepodařilo. Dvacet let po svém založení je ECB skrytou vládkyní Evropy. A její touha po moci nebude ještě dlouho uspokojena. Článek rozebírá, proč je ECB tak vlivná a netransparentní, a jak to souvisí s italskou krizí.

René Bender, Anna Gauto, Martin Greive, Jan Hildebrand, Volker Votsmeier

Die Saubermacher : Geldwäsche-Hochburg Deutschland**Čističi : Německo jako bašta praní peněz**

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 143 (27.7.2018), S. 50-57

Německo se potýká s nárůstem případů praní peněz a v mezinárodním indexu zemí s nejnižším rizikem výskytu tohoto druhu kriminality (Anti-Money-Laundering-Index, AML) obsadilo za r. 2017 až 26. místo za Bulharskem, Polskem, Francií či Maltou. Silící přítomnost těchto podvodných aktivit s odhadovaným ročním obrátem kolem 100 miliard eur vykazuje zejména sektor obchodu s nemovitostmi, přičemž Německo se stává přitažlivou destinací i pro zahraniční zločinecké skupiny včetně italské nebo ruské mafie. Článek přibližuje diskusi německých expertů a politiků o nedostatcích v přijaté legislativě a kontrolních mechanismech včetně návrhů na účinnější potírání praní peněz. Zlepšení by přitom podle autorů článku přineslo již důslednější využívání stávajících zákonem daných možností, jako jsou transparentní registr vlastnických struktur firem nebo kompetence monitorovacího pracoviště při německé celní správě Financial Intelligence Unit (FIU). -- K tématu viz také články a rozhovor k dopadům zákona proti praní peněz na zabavování majetku v trestněprávních řízeních a potížích FIU na s. 53, 55 a 56-57.

Michal Lehuta

Európa je zotavená, podporné nákupy ECB sa môžu skončiť' : kvantitatívne uvoľňovanie

Trend, Sv. 28, (2018) č. 29, s. 38-39

Pohled na ohlášené postupné ukončení kvantitativního uvolňování Evropskou centrální bankou, která plánuje snížit na polovinu nákupy aktiv od září 2018 a v lednu 2019 by tato nestandardní měnová politika mohla skončit úplně. V té souvislosti se očekává růst úrokových sazeb v eurozóně. Příspěvek hodnotí úspěšnost této politiky ECB a varuje před příliš rychlým zvyšováním sazeb ze strany centrální banky. Uvádí, že strukturální reformy důležité pro dlouhodobý růst ekonomiky eurozóny proběhly jen v omezené míře a že se evropské hospodářství nadále potýká s řadou problémů.

Libor Němec, Jarmila Tornová

K právní regulaci kryptoměn. díl II.

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 7-8, s. 50-53

Pokračování článku o právní regulaci kryptoměn v ČR. V této části se autoři nejprve zabývají účetní povahou kryptoměn podle nedávného sdělení ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn, které má vyjasnit otázky spojené s vykazováním digitálních měn a sjednotit postupy vykazujících subjektů. Dále se věnují trestněprávním aspektům kryptoměn (legalizace výnosů z trestné činnosti, nákup nelegálního zboží, krádeže kryptoměn), regulaci vydávání (včetně ICO) i obchodování s kryptoměnami a poskytování souvisejících služeb. Poté stručně představují některé přístupy k regulaci virtuálních měn v zahraničí (Čína, USA, Jižní Korea). Zdůrazňují, že se brzy dá očekávat vznik evropské regulace reagující na prudký rozvoj kryptoměn. - Poznámky.

Megan Greene

Passive investing is storing up trouble

Pasivní investování si zadělává na problémy

Financial Times, Vol. 2018, No. 39850 (3.8.2018), p. 9

Komentář upozorňuje na rizika spojená s růstem atraktivity pasivních investičních fondů (indexfondů a fondů obchodovaných na burze - tzv. exchange traded funds). Podle autorky jsou zatím velmi nejasné výsledky těchto fondů v případě nástupu finanční krize, nerostoucích cen akcií a nedostatku likvidity na trhu. I když tedy pasivní investiční fondy sledují své vlastní strategie a zpravidla nevěnují pozornost analýzám ekonomů, ekonomové by se neměli přestat zajímat o rizika plynoucí ze změn v tržní struktuře, jež tento typ investování představuje. Jednou totiž může být expertíza "živého" ekonomů mnohem užitečnější než předem nastavené algoritmy vážení rizik.

Michaela Mosnáková

PSD2 a nová platební služba: nepřímé udělení platebního příkazu

Veřejné zakázky, Sv. 2018, č. 1, s. 62-63

Nepřímé udělení (dání) platebního příkazu nebo-li služba iniciovaná platby je dle zákona o platebním styku č. 370/2017 Sb. novou platební službou, která byla zavedena transpozicí směrnice o platebních službách (PSD2). Článek představuje tuto platební službu jako zajímavou obchodní příležitost pro subjekty na trhu platebních služeb, zejména pro inovativní fintech společnosti. Věnuje se technickým způsobům zpřístupnění účtu (screen scraping, API), oprávněným osobám a jejich licencování i podmínkám k získání povolení k činnosti platební instituce. - Poznámky.

Libor Němec, Jarmila Tornová

Revitalizace sekuritizačních transakcí?. Díl II.

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 7-8, s. 44-47

Jednou ze změn, jejichž cílem je podpořit rozvoj kapitálového trhu v EU, byl vznik nařízení EU č. 2017/2402, kterým se stanoví obecný rámec pro sekuritizaci a vytváří se zvláštní rámec pro jednoduchou, transparentní a standardizovanou sekuritizaci. Tato část příspěvku se zaměřuje na bližší popis zbývajících povinností jednotlivých stran (ponechání si rizika - risk retention, požadavky na transparentnost, zákaz resekuritizací, registr sekuritizací) a dále na režim jednoduchých, transparentních a standardizovaných (STS) sekuritizací, které nařízení nově definuje. Zabývá se také ABCP sekuritizací jako zvláštní podkategorií STS sekuritizací. Autoři následně rozebírají česká specifika sekuritizací a některé z problematických okruhů právní úpravy (SPV, postoupení pohledávek, české insolvenční právo, bankovní tajemství, ochrana osobních údajů). Zdůrazňují, že pro koncové a neprofesionální investory by nařízení mělo znamenat větší komfort, lepší přístup k informacím a vyšší úroveň právní ochrany. - Poznámky.

Martina Kláseková

Také lacné hypotéky ako na Slovensku má len zlomok Európanov

Trend, Sv. 28, (2018) č. 33, s. 47-49

Příspěvek dokumentuje aktuální vývoj slovenského trhu s hypotékami, také ve vazbě na letošní zpřísnění pravidel poskytování úvěrů. Autorka zdůrazňuje, že banky v důsledku konkurenčních tlaků snížily úrokové sazby hypoték, které již tak v rámci EU patřily k nejlevnějším (průměrná sazba v červnu

dosahovala 1,41 %). Porovnává vývoj úrokových sazeb i dynamiku objemu hypotečních úvěrů v SR s ostatními evropskými státy a zaměřuje se zejména na Portugalsko, které má v současnosti nejlevnější úvěry na bydlení s kratší fixací. Informuje o opatřeních s cílem zmírnit zadlužování předlužených slovenských domácností.

Martin Sandbu

The devastating cost of central banks' caution

Ohromující náklady opatrnosti centrálních bank

Financial Times, Vol. 2018, No. 39854 (8.8.2018), p. 9

Autor komentáře má za to, že postupné utlumování programů uvolněné měnové politiky přichází ve vyspělých státech později, než mělo. Centrální banky se podle něj příliš obávaly "přehřátí" ekonomiky, o čemž ostatně svědčí skutečnost, že produkční kapacity v řadě zemí nejsou po deseti letech od začátku měnověpolitických stimulů zdaleka vyčerpány. Strážci cenové a finanční stability proto měli být odvážnější jak v podpoře růstu poptávky, tak ve využívání stimulů na podporu inflace. Vyšší limity pro nákupy dluhopisů na počátku programů kvantitativního uvolňování nebo nekonvenční proinflanční opatření typu "vrtulníkových peněz" by bývaly mohly snížit národohospodářské škody, jež lze pozorovat o dekádu později od vypuknutí globální finanční krize. -- Komentář k možné rizikovosti japonských bank pro mezinárodní finanční stabilitu v době postupného zpřísnění měnové politiky viz s. 20.

John Authers

The next crisis is brewing in pension funds, not banks

K příští krizi se schyluje v penzijních fondech, ne v bankách

Financial Times, Vol. 2018, No. 39844 (27.7.2018), p. 9

Podle autora komentáře by se veřejnost v USA i dalších zemí měla zajímat o penzijní fondy jako ohniska možné příští krize. Během kvantitativního uvolňování se těmto fondům znatelně snížil zdroj jejich příjmů z dluhopisů, samy však musely plnit své závazky vůči klientům. To řadu z nich přivedlo k potenciálně riskantním investičním strategiím do private equity nebo hedgeových fondů. Na rozdíl od bankovní krize r. 2008 se však případné potíže penzijních fondů nemusí projevit okamžitou krizí, což poskytuje jak příležitost k preventivním opatřením, tak ale i k přenášení potíží na další generaci.

Zbyněk Kalabis

Z historie Banka e Shqipërisë, centrální banky Albánie

Bankovníctví, Sv. 26, (2018) č. 7, s. 48-49

Seznámení s historickým vývojem a hlavními úkoly centrálního bankovníctví v Albánii. Nejstarší centrální bankou, která působila na území dnešní Albánie, byla centrální banka Osmanské říše (Bank-i-Osmani, vznikla v r. 1856). Dále k postupnému vývoji po vyhlášení nezávislosti a vzniku moderní Albánie v r. 1912, k přípravám vzniku Národní banky Albánie (založena v r. 1925) i k situaci domácího měnového systému. Poté ke vzniku albánské národní měny, přistoupení ke zlatému standardu a desetiletému monopolu na poskytování úvěrů centrální bankou. Následuje shrnutí vývoje po druhé světové válce a po změně politického systému v 90. letech 20. století.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 26, (2018) č. 8

Finanční chování domácností v ČR v teorii a praxi (s. 10-13); Rozpočet na další roky aneb co nového v regulaci - pohled na aktuální legislativní činnost v oblasti financí (s. 18); Identifikace klienta podle zákona proti praní špinavých peněz - výhled do budoucna (s. 20-21); AML identifikace: nejen otázka compliance, ale také konkurenceschopnosti (s. 22-23); Cloud computing v bankovníctví (s. 26-27); Kryptoměny jsou plně bublin, ale čím dál méně (s. 34-35); Problémy integračního procesu Evropské unie (s. 44); Proměny vývoje čínské ekonomiky (s. 46-47); Střípky z historie centrální banky Maltské republiky (s. 48-49).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 147 (2.8.2018)**

Centrální banka chce přísněji regulovat úvěry na bydlení. Zatím má slabší politickou podporu - příprava zákona posilujícího pozici ČNB vůči komerčním bankám a zpřísnujícího regulaci hypoték, DTI, DSTI (s. 5).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Sigmar Gabriel ; rozhovor vedli Sven Böll, Max Härdner

"Wir haben keine ökonomische Strategie"**"Nemáme žádnou hospodářskou strategii"**

WirtschaftsWoche, Jg. 2018, Nr. 21, S. 32-33

Rozhovor s bývalým spolkovým ministrem zahraničí a hospodářství S. Gabrielem o nestabilním světě a možných dopadech této situace na Německo.

Far from the finish line ; Greece**Daleko od cílové čáry : Řecko**

The Economist, Vol. 428, (2018) No. 9103, p. 57-58

Řecko již nebude od 20. srpna 2018 příjemcem peněz ze záchranných balíčků díky zlepšení stavu veřejných financí. I přesto však zůstává ekonomická situace Řecka neradostná: HDP a investice se nachází hluboko pod předkrizovou úrovní, pětina pracovní síly je nezaměstnaná (z mladých lidí dvě pětiny), řada vzdělaných osob odchází do zahraničí. Řecko se zavázalo k ambiciózním cílům, tj. dosahovat primárního rozpočtového přebytku v objemu 3,5 % HDP do r. 2022, což se dosud podařilo pouze několika ekonomikám nevyvážením ropu. Otázkou je, zda přílišné utahování opasků není kontraproduktivní. Velkou bariéru hospodářského růstu tvoří také překážky v podnikání - index Doing Business Světové banky se pro Řecko zlepšoval až do r. 2015. Vláda pod vedením strany Syriza začala tehdy rušit různé reformy, jako např. liberalizaci vysoce regulovaných profesí. Další parlamentní volby se mají konat na podzim 2019 a v souvislosti s tím se objevují obavy, že budou pozastaveny či odloženy i další reformy. -- Více k tématu viz HN č. 159/2018 (20.8.2018), s. 8-9 a Financial Times č. 39864/2018 (20.8.2018), s. 3. -- Komentář k řecké dluhové krizi a neschopnosti EU činit radikální rozhodnutí viz The Economist č. 9105, s. 24 ("Odyssey without end"); k řecké hospodářské situaci a bilanci záchranných programů viz také Handelsblatt č. 159/2018 (20.8.2018), s. 1, 8-9.

Homespun economics**Ekonomie spřádání**

The Economist, Vol. 428, (2018) No. 9103, p. 61

Rozbor faktorů, které vedly k průmyslové revoluci v Británii v 18. století, může pomoci objasnit pomalý růst produktivity v dnešní době. Podle jedné z teorií vyvolaly průmyslovou revoluci vysoké mzdy: podniky byly kvůli vysokým nákladům na pracovní sílu nuceny investovat do lepších strojů. V období vysokých zisků a stagnujících mezd nemají firmy důvod experimentovat s novými technologiemi (zkoušet zavádět nové technologie je pomalé, riskantní a drahé).

Mohamed Kouni

Impact of refugee population on development : a comparative analysis for the case of host economies [elektronický zdroj]**Vliv populace běženců na rozvoj : srovnávací analýza hostitelských ekonomik**

Prague economic papers, Vol. 18 (2018), No. 1, p. 77-96

Autor zjišťuje, jakým způsobem ovlivňuje příliv migrantů hospodářský rozvoj v určité zemi. Zkoumán byl vzorek 21 zemí, které byly rozděleny do 4 skupin podle úrovně příjmů. Zatímco u zemí s vysokými a nižšími středními příjmy se příchod běženců projevuje pozitivně, u nízkopříjmových zemí a zemí s vyššími středními příjmy je situace opačná. Podle autora je příspěvek vůbec první práci, která zkoumá souvislost migrace a hospodářského rozvoje z makroekonomického hlediska. Z článku dále vyplývá, že dopady migrace nemusí být vždy negativní - příchod migrantů může v hostitelské zemi podpořit hospodářský růst zvýšením nabídky práce i produktivity. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.2478/revecp-2018-0005>

By Ryan Chahrour and Kyle Jurado

News or noise? The missing link

Nové informace či zkreslení? Chybějící článek

The American Economic Review, Vol. 108, (2018) No. 7, p. 1702-1736

Ekonomická literatura se často zabývá tím, jak může změna očekávání ekonomických subjektů o budoucím vývoji ovlivnit hospodářský cyklus. A. Pigou již ve 20. letech 20. století zformoval dvě odlišné situace: při první z nich mají ekonomické subjekty dokonalé informace o části budoucího dění (např. s jistotou vědí, kdo vyhraje první poločas fotbalového zápasu), při druhé situaci pak mají o budoucím dění nepřesné informace (např. prognóza budoucího dění pronesená odborníkem, který se může, ale nemusí mýlit). Autoři v článku nicméně ukazují, že jsou obě situace podobné. Na základě tří modelů pak nacházejí propojení mezi oběma dosud rozlišovanými situacemi. - Poznámky.

Tomáš Nigrin

Planned stagnation? The economic plan vs. reality in the Czechoslovak railway sector of 1970s and 1980s

Plánovaná stagnace? Hospodářský plán vs. realita v československém železničním sektoru v 70. a 80. letech 20. století

Národohospodářský obzor, Vol. 18 (2018), No. 1, p. 61-76

Autor v článku analyzuje, z jakých důvodů došlo v 70. a 80. letech v Československu ke zhoršení železniční dopravy. Železniční doprava zaostávala na konci 80. let za západním světem téměř ve všech kvalitativních kritériích (rychlost, přesnost, pohodlí, aj.). Potýkala se i se zastaralými a nemoderními vozy a nedostatečně udržovanými tratěmi. Tento stav byl zapříčiněn systémovými problémy plánovaného hospodářství. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1515/revecp-2018-0004>

Şekip Yazgan, Ömer Yalçinkaya

The effects of research and development (R&D) investments on sustainable economic growth : evidence from OECD countries (1996-2015) [elektronický zdroj]

Vliv investic do výzkumu a vývoje (V&V) na udržitelný hospodářský růst : poznatky ze zemí OECD (1996-2015)

Prague economic papers, Vol. 18 (2018), No. 1, p. 3-23

Autoři v článku analyzují vliv investic do výzkumu a vývoje (V&V) v zemích OECD v letech 1996-2015 na hospodářský růst. Investice do výzkumu a vývoje jsou reprezentovány různými proměnnými (např. celkové investice do V&V; investice veřejného a soukromého sektoru a univerzit či počet zaměstnanců působících v oblasti V&V). Zkoumané země jsou rozděleny do dvou skupin - OECD-20 a OECD-9. Bylo zjištěno, že vliv investic na ekonomický růst je v zemích OECD pozitivní a statisticky významný, výrazněji se pak projevuje u skupiny OECD-9. Objevují se nicméně rozdíly mezi účinky některých dílčích indikátorů. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1515/revecp-2018-0001>

Laura Pitel

The perils of a power grab

Rizika z uchvácení moci

Financial Times, Vol. 2018, No. 39863 (18.8.2018), p. 5

Podle článku netkví kořeny ekonomických potíží Turecka a pádu tamní měny primárně v zahraničněpolitických tenzích, ale v nárůstu koncentrace moci v rukou prezidenta R. T. Erdogana a úzkého okruhu osob okolo něj. Erdogan, který se po svém zvolení premiérem v r. 2002 zasadil o implementaci protržních a protiinflačních politik a má zásluhy na - s výjimkou krizových let 2008-09 - sedmiprocentním průměrném růstu HDP Turecka, nyní do značné míry ničí tento svůj historický odkaz. A nejen proto, že oslabil nezávislost soudů, centrální banky a dalších institucí, ale také nedostatečným využitím rozpočtových příjmů během příznivého ekonomického cyklu k produktivním investicím. -- K vývoji kurzu turecké liry a tureckého kapitálového trhu viz články na s. 1, 11 a 12.

Informatika. Počítače

Helge Braun ; rozhovor vedli Cordula Tutt, Sven Böll

"Maschinen empfinden nichts"

"Stroje nic necítí"

WirtschaftsWoche, Jg. 2018, Nr. 20, S. 28-32

Rozhovor s ředitelem Spolkového kancléřství H. Braunem o dopadech digitalizace na občany a podnikání a výhodách regulace.

Frank Wiebe

Datenklau per Jobangebot : Identitäts-Diebstahl

Zcizení dat prostřednictvím pracovní nabídky : krádež identity

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 150 (7.8.2018), S. 34-35

Německé svazy na ochranu spotřebitele varují před novou zločineckou praktikou krádeže dat prostřednictvím stále atraktivnějšího audiovizuálního potvrzování identity. Často k těmto podvodům dochází pomocí fingovaných inzerátů s nabídkou zaměstnání, kdy jsou uchazeči vyzváni k založení bankovního konta přes internet s následným ověřením identity přes videochat. Podvodníci tím snadno získají osobní údaje, jež mohou zneužít pro objednávky zboží a služeb či pro získání úvěrů, které nikdy nesplatí.

Gaspard Koenig

Der digitale Feudalismus : das Internet hat uns ins Daten-Mittelalter zurückgeworfen

Digitální feudalismus : internet nás vrátil do datového "středověku"

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 153 (10.8.2018), S. 64

Autor komentáře přirovnává převažující obchodní modely technologických firem postavené na agregaci osobních údajů k praxi středověkých feudálů. Stejně jako jejich poddaní neměli moc nad svým vlastním osudem, tak ani dnešní spotřebitelé a uživatelé internetových služeb nemají vliv na to, jakým způsobem dotyčné firmy pracují s jejich osobními údaji. Do r. 2020 bude přítom hodnota uživatelských dat na internetu dosahovat 8 procent evropského HDP. Digitální revoluce by proto měla v prvé řadě zakotvit právo na vlastnictví osobních údajů a jeho účinné vymáhání. Přínosem takového kroku pro každého občana by podle autora byla jak vyšší transparentnost při nakládání s jeho údaji, tak vyšší vědomí vlastní individuality, na němž je postavena moderní civilizace. -- K alternativnímu návrhu předsedkyně německé politické strany SPD A. Nahles na povinné sdílení anonymizovaných dat za účelem podpory hospodářské soutěže, jestliže data agregující subjekt dosáhne určitého podílu na trhu, viz HB č. 154/2018 (13.8.2018), s. 48 a HB č. 155/2018 (14.8.2018), s. 8-9.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Sophie Crocoll, Elisabeth Niejahr, Thomas Schmelzer, Dieter Schnaas, Volker ter Haseborg

Ist Europa noch zu retten?

Lze ještě zachránit Evropu?

WirtschaftsWoche, Jg. 2018, Nr. 24, S.18-22, 25-26

Evropská unie je kvůli krizím na jihu a politické sklíčenosti na severu podlomená. K tomu, aby se vzbudila, potřebuje Evropa relevantní záměry do budoucna, které by její obyvatele přesvědčily. Prioritu má pět projektů: měnová unie, digitální vnitřní trh, bezpečnost, ochrana hranic a vzdělání.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Mohamed El-Erian ; rozhovor vedla Astrid Dörner

"Der Zoll-Streit kann ein gutes Ende nehmen"

"Spor o cla může skončit dobře"

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 145 (31.7.2018), S. 28-29

Rozhovor s hlavním ekonomickým poradcem skupiny Allianz M. El-Erianem o možnostech odvrácení rizika obchodních válek, vhodných hospodářských politikách pro zmírnění společenského napětí ve vyspělých státech a krizových symptomech na rozvíjejících se trzích. Podle El-Eriana může celá situace kolem hrozících dovozních cel ze strany USA ještě dopadnout ve prospěch volného obchodu, dokáží-li se USA a Evropská unie shodnout na společném postupu na půdě Světové obchodní organizace (WTO) a při řešení kontroverzí s Čínou ohledně ochrany duševního vlastnictví a zahraničních investic. Současně by však měli zastánci volného obchodu brát větší ohled na "poražené globalizaci", snížit závislost národních ekonomik na měnové politice centrálních bank, provádět strukturální reformy a podporovat vyšší investice do vzdělávání a infrastruktury. Pády měn v zemích jako Argentina či Turecko nejsou překvapivé, tyto země mají jednak řadu svých dosud nevyřešených problémů, jednak mnoho investorů při svých aktivitách na rozvíjejících se trzích neodhadlo skutečná rizika. Globální krize však podle El-Eriana bezprostředně nehrozí, neboť problémy se tentokrát netýkají bankovního sektoru. -- K diskusím o reformě a roli WTO při řešení zahraničněobchodních sporů s Čínou a prevenci obchodních válek viz HB č. 152/2018, s. 1, 8-9 a 48 (komentář gen. ředitele WTO R. Azevêda).

A question of balance

Otázka rovnováhy

The Economist, Vol. 428, (2018) No. 9106, p. 58

Přebytek běžného účtu obchodní bilance eurozóny je podle Mezinárodního měnového fondu vyšší, než odpovídá strukturálním faktorům a hospodářskému cyklu. Určitá výše přebytku je přitom normální (a žádoucí) - obyvatelstvo v Evropě stárne, úspory by proto měly převažovat nad investicemi. Výrazné přebytky však mohou být nežádoucí. Kritizováno bývá především Německo, jehož přebytek běžného účtu je nejvyšší na světě. Kdyby Německo během krize eurozóny více podpořilo domácí poptávku, nemusela by mít krize pro problémové země tak bolestivé dopady. Země s přebytkem (na rozdíl od zemí s deficitem) však nejsou nuceny makroekonomickou nerovnováhu řešit. Pomohla by fiskální unie a hlubší bankovní unie, k podobnému kroku však chybí politická ochota.

Joseph E. Stiglitz

Der verlorene Handelskrieg : die USA werden gegen China den Kürzeren ziehen

Prohraná obchodní válka : USA budou ve sporu s Čínou tahat za kratší konec provazu

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 150 (7.8.2018), S. 48

Kritický komentář k přístupu administrativy amerického prezidenta D. Trumpa v zahraničněobchodní konfrontaci s Čínou. Podle autora nedává případná americko-čínská obchodní válka ekonomický smysl, v prvé řadě pro samotné USA. I v případě snížení bilaterálního deficitu obchodní bilance lze počítat s tím, že si naopak pohorší zahraničněobchodní bilance USA vůči jiným zemím. Primárním problémem americké ekonomiky však nejsou salda mezi dovozem a vývozem, ale nízká hladina úspor. Tu však protekcionistická opatření sotva zvýší. Rovněž uvalování cel prezidentem Trumpem na čínské zboží nijak neochromí, ale naopak spíše urychlí, transformaci čínské ekonomiky směrem k robustnímu vnitřnímu trhu a dominanci v oblasti moderních technologií.

Timothy Lyons

EU harmonization of customs penalties : work on the EU's foundations

Harmonizace celních sankcí v EU : práce na základech EU

Global trade and customs journal, Vol. 13, (2018) No. 7+8, p. 270-271

Evropská unie je založena na celní unii, ani v celní oblasti však zatím není vše harmonizováno, což dokládá problematika celních sankcí. Přístup členských států EU k sankcím je zatím různorodý. Evropská unie vytvořila v r. 2013 Návrh směrnice o právním rámci Unie, který se týká porušení celních předpisů a sankcí. Návrh počítá se třemi kategoriemi porušení celních předpisů (porušení bez

ohledu na prvek zavinění, porušení z nedbalosti, úmyslné porušení). V dokumentu jsou specifikovány i sankce, návrh směrnice se ale nezabývá otázkami trestního práva a neukládá, zda by měly být sankce trestní, či nikoli. - Poznámky. -- Článek uvozuje monotematické dvojčíslo časopisu, které se týká celních sankcí a jejich harmonizace v EU. Vybrané články se zabývají podrobněji i úpravou celních sankcí v konkrétních členských státech (např. ve Francii, Portugalsku či Litvě).

By Graham Vanbergen

Is the global economy really broken?

Je globální hospodářství skutečně rozvrácené?

The European financial review, Vol. 9, (2018) No. 3 (June-July), p. 9-11

Úvaha nad vnímáním současného stavu globálního systému zahraničního obchodu a nad recesí, jež by rozvrácené zahraničněobchodní vztahy mohly zapříčinit. Autor formuluje základní systémové nedostatky světového zahraničního obchodu (mezi nimi zmiňuje americká dovozní cla) a dokládá negativní dopady jeho výrazného poklesu ve 30. letech 20. století i v r. 2009 na světovou ekonomiku. Uvádí, že současný globální zahraniční obchod připomíná volný pád, jeho pokles je rychlejší, než kdykoliv předtím. Zmiňuje negativní dopady zvyšujících se cen ropy a zahraničněobchodní politiky USA na obchod a ekonomiku Evropské unie. Světový obchod dle mínění autora již ztrácí naději a vedení USA, Ruska, Číny a EU se připravuje na další mezinárodní konfrontace.

Enea Fochesato

Origin marking in the European Union : mandatory or voluntary?

Označování původu v Evropské unii : povinné nebo dobrovolné?

Global trade and customs journal, Vol. 13, (2018) No. 6, p. 263-266

Článek IX(2) GATT umožňuje členským státům Světové obchodní organizace zavádět a vymáhat zákony, které se týkají označování původu zboží. Cílem je ochrana spotřebitele proti podvodnému či zavádějícímu značení. Označení původu zboží však zároveň nesmí představovat překážku v zahraničním obchodě. V některých zemích (USA, Kanada, aj.) je povinné označovat místo původu u dovezeného zboží. V Evropské unii tato povinnost platí pouze u některých výrobků (potravin, kosmetika), u většiny nepotravinářského zboží nejsou pravidla pro označování původu harmonizována. V r. 2013 vznikl v EU návrh tzv. balíčku k bezpečnosti výrobků a dozoru nad trhem (Product Safety and Market Surveillance Package), pravidla však zatím neplatí (členské státy se nedokáží shodnout na jejich podobě). - Poznámky.

Dana Heide

Stoppschild für Investoren aus China : Übernahmen

Stopka pro investory z Číny : akvizice

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 144 (30.7.2018), S. 10

Poprvé od schválení zákona o regulaci zahraničních investic do kritické infrastruktury v r. 2004 vetovala německá spolková vláda takový záměr, a sice plánované převzetí strojírenského podniku Leifeld Metal Spinning AG čínskými investory. Během několika dnů šlo přitom o druhý případ vládního angažmá, jež mělo zabránit vstupu čínského kapitálu do německé firmy. Předchozí záležitostí byl nákup akcií provozovatele elektrické distribuční sítě, 50Hertz, německou státní rozvojovou bankou KfW. Také u 50Hertz se totiž o pětinový podíl ucházel čínský koncern SGCC. Protože však německá legislativa umožňuje vládní veto až od nákupu čtvrtinového firemního podílu zahraničním investorem, zvolil kabinet kancléřky A. Merkelové tuto cestu. Spolkové ministerstvo hospodářství nicméně zvažuje zpřísnění vládního nařízení k zákonu o zahraničních investicích (tzv. Außenwirtschaftsgesetz). -- K tématu viz také komentář na s. 15; podrobněji k případům "Leifeld" a "50Hertz" viz HB č. 147/2018 (2.8.2018), s. 1, 4-5 a 12; k plánovanému zpřísnění regulace zahraničních investic v podnicích kritické infrastruktury viz HB č. 151/2018 (8.8.2018), s. 6-7; k přístupu k čínským investorům v Evropě a USA viz Financial Times č. 39848/2018 (1.8.2018), s. 3; komentář ke koncipování německo-čínských, resp. evropsko-čínských obchodních vztahů viz HB č. 158/2018 (17.8.2018), s. 64.

Alejandro García Heredia

The concept of 'good faith' in the particular case of preferential arrangements

Koncept "dobré víry" v případě preferenčních režimů

Global trade and customs journal, Vol. 13, (2018) No. 6, p. 239-252

Evropská unie umožňuje aplikovat snížené (popř. nulové) celní sazby při dovozu zboží z určitých zemí (jedná se o tzv. preferenční režim). Pokud se však ukáže, že jsou doklady o původu zboží nesprávné, musí dovozce uhradit celní dluh. Povinnost úhrady celního dluhu může být odpuštěna na základě tzv. konceptu dobré víry. Dovozece se může hájit tím, že celní orgány udělaly chybu (tento případ specifikuje článek 119 Celního kodexu EU) a tím, že si dlužník nebyl vědom žádných nesrovnalostí. Autor v článku popisuje tuto problematiku a dále řeší, do jaké míry si dovozci musí být vědomi nesrovnalostí a zda může dovozce žádat o prominutí celního dluhu i tehdy, když Evropská komise publikovala tzv. oznámení dovozcům (notice to importers). - Poznámky.

Podnik a podnikání

Kathrin Hille

Business behind bars

Byznys za mřížemi

Financial Times, Vol. 2018, No. 39856 (10.8.2018), p. 7

Ruský prezident V. Putin je na mezinárodní scéně považován za silného muže, ruská ekonomika se však vyznačuje podobnou mírou stagnace jako za pozdní Brežněvovy éry na přelomu 70. a 80. let. Podle článku je jedním z klíčových důvodů tohoto vývoje zhoršující se podnikatelské prostředí a problematická vymahatelnost práva. Řada soudců navíc udržuje úzké vazby na struktury výkonné moci a ruských tajných služeb, což může ovlivňovat jejich rozsudky v hospodářských kauzách. -- K ruské hospodářské situaci viz i další článek na téže straně.

José Ángel Sanz, Ana María Bedate, Mariano Durántez

Determining some factors of the financial situation in the European Union publishing sector

[elektronický zdroj]

Určení vybraných indikátorů finanční situace ve vydavatelském sektoru v Evropské unii

Prague economic papers, Vol. 18 (2018), No. 1, p. 25-43

Autoři analyzují situaci vydavatelského sektoru v Evropské unii. Nejprve jsou uvedeny vybrané finanční indikátory pro vydavatelský sektor, z nichž je následně sestaven složený indikátor, který autoři sami navrhli. Vydavatelské firmy v Evropě významně přispívají k HDP. V letech 2012-2014 vzrostla hodnota většiny indikátorů ziskovosti (s výjimkou ROE) a indikátorů solventnosti, vzrostl i zisk a celková aktiva. U dalších faktorů (provozní výnosy, počet zaměstnanců) však došlo k poklesu. Výsledky se dále liší podle specifík daných společností (např. stáří, geografické hledisko). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.2478/revecp-2018-0002>

Eva Štěpánková

Personální a procesní audit vybraného útvaru organizace

Interní auditor, Sv. 22, (2018) č. 2, s. 16-20

Článek se zabývá metodami personální a procesní analýzy používanými v interním auditu, které mohou vhodným způsobem napomoci ověřit potenciál zaměstnanců, vhodnost nastavení organizační struktury, správné rozdělení kompetencí, zmapovat procesy auditovaného útvaru a na základě výsledků naznačit rizika v řídicí oblasti, v oblasti spokojenosti a motivace zaměstnanců a v neposlední řadě v oblasti nedostatečných výkonů organizace.

Martina Kláseková

Potrebuje úvěr na eurofondy? Banky s tím vedí poradit'

Trend, Sv. 28, (2018) č. 26-27, s. 38-40

Bližší k problematice spolufinancování podnikatelských projektů, které si zajišťují zájemci o financování z prostředků Evropské unie, slovenskými bankami. Autorka zdůrazňuje nutnost vhodného zajištění bankovního úvěru, kterým si žadatel o eurodotace doplňuje vlastní zdroje financování, a rozebírá problémy, s nimiž se zejména start-upy a drobní podnikatelé v této situaci mohou setkat. Nedostatečná

příprava projektu a nedostatek aktivní komunikace s bankou se může také odrazit v neúspěchu žádostí o spolufinancování zájemců o příspěvek z výzev na výzkum, vývoj a inovace.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Michal Lehuta

Ako môže penziám pomôcť jedna oranžová obálka : budúce dôchodky

Trend, Sv. 28, (2018) č. 32, s. 30-32

Pohled na problematiku zvýšení informovanosti o očekávané výši budoucího starobního důchodu v SR. Autor představuje projekt tzv. "oranžové obálky", který přináší občanům informaci o jejich předpokládaných penzijních nárocích a tím je motivuje k přípravě na finanční budoucnost a k aktivnějšímu přístupu ke spoření a investování ve druhém a třetím důchodovém pilíři. Článek zmiňuje postupný očekávaný pokles výše průměrného důchodu ve vztahu k průměrnému platu na 35 procent a konzervativní přístup Slováků k investování (většina úspor je uložena v nízkovýnosových garantovaných fondech).

Carsten Herz

Die Zukunft der Versicherung

Budoucnost pojišťovnictví

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 157 (16.8.2018), S. 20-21

Nástup umělé inteligence a robotizace je reflektován také v globálním pojišťovnictví. Zástupci pojišťoven pečlivě sledují výstupy technologických start-upů a podle studie společnosti Tata Consultancy Services jsou ve srovnání s jinými sektory nadprůměrnými investory do řešení postavených na umělé inteligenci. Také německé pojišťovny začínají pracovat s algoritmy v agendách zpracování stížností nebo kontroly možných pojistných podvodů.

Markéta Arltová, Tomáš Kábrt

Hlavní determinanty ovlivňující poptávku po životním pojištění v České republice

Politická ekonomie, Sv. 66, (2018) č. 3, s. 344-365

Článek analyzuje vliv demografických, ekonomických a institucionálních determinant na vývoj poptávky po životním pojištění v ČR v období 1993-2015. Autoři se nejprve zabývají pojistným trhem ČR a popisují současnou situaci na poli životního pojištění. Dále na základě zejména zahraničních studií představují historické determinanty poptávky po životním pojištění, které se potvrdily jako významné. Následně předkládají vlastní empirický výzkum závislosti předepsaného pojistného na vybraných určujících faktorech včetně podrobného výčtu vybraných determinant, popisu postupů a vlastních výpočtů založených na vícerozměrné metodě hlavních komponent a ekonometrické analýze časových řad. Vysvětlovaná proměnná, která reprezentuje poptávku po životním pojištění, je zastoupena ukazatelem pojištěnosti a densitou.

Not so super : Australian pensions

Ne až tak skvělé : australské peníze

The Economist, Vol. 428, (2018) No. 9105, p. 59

Australský systém penzijního připojištění (tzv. "superannuation") bývá dáván za vzor po celém světě. Zaměstnavatelé jsou na základě zákona z r. 1992 povinni za zaměstnance odvádět do speciálních fondů procentuální částku z mezd zaměstnanců (nyní 9,5 %). V prosinci 2017 vláda zřídila speciální komisi, která měla vyšetřit nekalé praktiky v tomto sektoru. První výsledky šetření nejsou nijak příznivé - řada výtek se týká nedostatků při správě fondů, jindy jsou naopak účtovány neodpovídající poplatky, či poplatky za služby, které nebyly poskytnuty (např. poradenství). Dalším problémem je střet zájmů mezi fondy a bankami. Konečná zpráva o situaci v odvětví bude vydána v únoru 2019.

David Urbanec, Ondřej Nymburský

Očekávané změny v úpravě distribuce pojištění

Veřejné zakázky, Sv. 2018, č. 1, s. 67-68

Přiblížení legislativních změn komplexní úpravy poskytování životního a neživotního pojištění včetně zajištění s ohledem na transpozici směrnice č. 2016/97/EU o distribuci pojištění (IDD). Směrnice si klade za cíl zajistit vyšší ochranu koncových uživatelů pojištění, a to zejména zavedením požadavků

na odbornost, kontinuální profesní vzdělávání a profesionalitu distributorů. Dále jsou kladeny požadavky na odměňování distributorů a s tím související zamezení střetu zájmů, jakož i na poskytování investičně-pojistných produktů. Tyto změny jsou součástí nového zákona o distribuci pojištění a zajištění č. 170/2018 Sb.

Robert Nef ; rozhovor vedli Michal Lehuta a Ján Záborský

Prečo Švajčiari odmietli peniaze od štátu zadarmo

Trend, Sv. 28, (2018) č. 32, s. 24-26

Rozhovor se švýcarským liberálním právníkem a publicistou Robertem Nefem. Hlavními tématy je budoucnost sociálního státu a jeho možné reformy, hodnocení institutu základního příjmu, výhody přímé demokracie švýcarského typu a odmítnutí zavedení univerzálního garantovaného příjmu ve Švýcarsku referendem.

Gregor Waschinski, Martin Greive, Till Hoppe

Streit um Kindergeld für EU-Ausländer : Sozialeistungen

Spor o přídatky na děti pro občany zemí EU : sociální dávky

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 153 (10.8.2018), S. 12

Na německé politické scéně je hojně diskutovaným tématem otázka úpravy přídatků na děti občanů z ostatních členských států Evropské unie, které samy nežijí v Německu. Důvodem je bezmála trojnásobný nárůst vyplácených prostředků pro tyto děti od otevření pracovního trhu pro občany tzv. nových členských zemí EU v r. 2011. Na přizpůsobení výše dávky úrovni životních nákladů v zemi pobytu dítěte (tzv. indexaci) tlačí zejména starostové, neboť přídatky na děti plynou z obecních rozpočtů. Poukazují přitom na možné zneužívání tohoto benefitu organizovanými skupinami prostřednictvím účelově hlášených trvalých pobytů. Úřady práce nicméně zvýšený počet případů neoprávněného čerpání zatím nevidují. Pro indexaci vypláceného přídatku, tj. snížení částky především u východoevropských žadatelů, ale bude nutný konsensus na úrovni Evropské unie. Ten však není v dohledu.

Jan Rosůlek

Změny v ochraně zákazníka pro případ úpadku cestovní kanceláře

Obchodní právo, Sv. 27, (2018) č. 6, s. 214-220

Problematika úpadku cestovní kanceláře. V souvislosti s transpozicí směrnice č. 2015/2302/EU dojde v českém právním řádu k nemalým úpravám této problematiky. Článek se věnuje otázce ochrany zákazníků cestovní kanceláře a případné výše náhrad, která jim náleží. Popisuje historii tohoto institutu a základní změny, ke kterým má dojít. - Poznámky.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Christoph Schlautmann, Katharina Kort

Metropolen im Häuserkampf : Europa gegen Airbnb

Metropole v boji o domy : Evropa proti Airbnb

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 156 (15.8.2018), S. 4-5

V řadě evropských měst jsou zpřísnovány regulace proti krátkodobým pronájmům, které na své platformě zprostředkovává v první řadě americká společnost Airbnb. Tyto často na turistický ruch směřované pronájmy bytových jednotek mají podle svých kritiků snižovat kapacitu bytového fondu, zvyšovat ceny nájmu a vést i k daňovým únikům. Městské samosprávy přitom postupují různě: od stanovení maximálního počtu dnů v roce pro krátkodobé pronájmy přes úplný zákaz pronájmů přes Airbnb v daném místě po tlak na tuto platformu na sdílení dat o pronajímatelích. Airbnb spolu s dalšími platformami již podala stížnost proti těmto regulacím u Evropské komise. Komisařka V. Jourová ji však v polovině července 2018 odmítla a platformy naopak vyzvala, aby do konce srpna 2018 zavedly transparentnější zveřejňování jednotlivých poplatků a informací, zda se u daného pronajímatele jedná o fyzickou osobu nebo o podnikatelský subjekt. -- Problematiku shrnuje také článek na s. 1; k regulaci krátkodobých pronájmů přes internetové platformy v Barceloně viz článek na s. 5; k tématu viz také komentář v HB č. 157/2018 (16.8.2018), s. 19.

Augustin Sadílek, Vlastimil Vala, Filip Hakl

Oceňování nemovitostí pro účely restitucí po nálezů Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 4139/16 ze dne 18. července 2017

Soudní inženýrství, Sv. 29, (2018) č. 2, s. 27-30

Autoři se zabývají problémy, které do oblasti oceňování nemovitostí (pozemků) pro účely restitucí podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (zákon o půdě), ve znění pozdějších předpisů, vnesl Nález Ústavního soudu sp. zn.: II. ÚS 4139/16 ze dne 18.7.2017.

Petr Daňhel, Lukáš Pejchal

Zdroje informací pro oceňování komerčních nemovitostí výnosovým způsobem

Soudní inženýrství, Sv. 29, (2018) č. 2, s. 37-42

Při zjišťování tržní hodnoty komerčních nemovitostí pro investory je upřednostňován výnosový způsob ocenění, neboť reflektuje potenciál nemovitosti tvořit zisk. Výnosové ocenění je v daném případě nejobjektivnějším způsobem vyjádření hodnoty nemovitosti, avšak tento způsob je velmi citlivý na použité vstupní údaje. V článku je zachycen průřez informačními zdroji použitelnými pro výnosové ocenění komerčních nemovitostí, včetně jejich vysvětlení a příkladů použití.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Marie Salačová

Cestovní náhrady společníků a jednatelů společností s ručením omezeným, členů kolektivních statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob

Národní pojištění, Sv. 49, (2018) č. 7, s. 18-20

Specifika právní úpravy poskytování náhrad cestovních výdajů společníkům a jednatelům společností s ručením omezeným a členům statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob. Autorka vyvozuje, že předmětné osoby se dostávají do postavení zaměstnanců na základě ustanovení § 6 odst. 1 a odst. 2 zákona o daních z příjmů. Zároveň informuje o závazném stanovisku ministerstva financí z ledna 2014, ze kterého je zřejmé, že za výkon činností a funkcí není nezbytné pobírat určitý zdanitelný příjem. Vyjadřuje se také k problematice souběhu funkcí.

By Brad Hershbein and Lisa B. Kahn

**Do recessions accelerate routine-biased technological change? : evidence from vacancy postings
Jsou rutinně vychýlené technologické změny urychlovány recesemi? : poznatky z inzerovaných pracovních pozic**

The American Economic Review, Vol. 108, (2018) No. 7, p. 1737-1772

Autoři zkoumají, jakým způsobem recese ovlivnila skladbu vypisovaných pracovních míst v USA. Tzv. "rutinně vychýlené technologické změny" (routine-biased technological changes, RBTC) spočívají v tom, že pracovní pozice s rutinní náplní práce jsou nahrazovány technologiemi. Tento jev (podobně jako offshoring) postihuje především středně kvalifikovaná pracovní místa a způsobuje tzv. polarizaci na trhu práce. Bylo zjištěno, že v amerických regionech více postižených recesí docházelo častěji ke změně skladby inzerovaných pracovních pozic (vzrostly nároky na uchazeče o práci) a že tato změna byla v korelaci s investicemi do technologií. Jevo přetrvával i poté, co recese ustoupila. - Poznámky.

Emma Jacobs

Hard work may not pay after all

Tvrď práce se přece jen nemusí vyplácet

Financial Times, Vol. 2018, No. 39852 (6.8.2018), p. 11

Článek shrnuje odbornou diskusi a závěry výzkumů o implikacích délky pracovní doby pro produktivitu a kariérní růst zaměstnanců. Řada výzkumníků soudí, že značné množství přesčasů se zaměstnancům ani podnikům spíše nevyplácí. Pracovníci vykazující dlouhodobě vysoký počet přesčasových hodin jsou náchylnější k chybám a vystaveni vyššímu riziku úzkostí, syndromu vyhoření i zdravotním potížím fyzického rázu. Současně ale někteří experti poznamenávají, že délka pracovní doby by neměla být výlučným hlediskem při organizaci práce a evaluaci jejich výstupů.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]**Sv. 13, (2018) č. 9**

Ochrana osobnosti zaměstnance - GDPR a NOZ (s. 3-6); Ochrana osobních údajů a zdravotní pojištění (s. 7-8); Zápočtový list zaměstnance (s. 22-24); Vypořádací podíl bytového družstva - judikatura a novela zákona o obchodních korporacích (s. 34-35); Právo zaměstnanců na informace (s. 36-38); Autorské honoráře a daň z příjmů (s. 39-40); Plnění poskytovaná zaměstnancům z fondů zaměstnavatele (s. 41-45); Lhůty v právní úpravě zdravotního pojištění (s. 53-55); Fondy příspěvkové organizace - peněžní fondy (s. 70-72); Místní poplatky z ubytování - i ve vztahu ke sdílené ekonomice (s. 73-74).

Právo

Hans-Peter Löw

Brauchen Hinweisgeber gesetzlichen Schutz?**Potřebují oznamovatelé zákonnou ochranu?**

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 29, S. M24-M25

Komentář ke stávající úrovni pracovněprávní ochrany oznamovatelů porušení zákona v rámci podniku (whistleblowerů) v Německu a podle návrhu směrnice Rady EU a EP z dubna 2018. Autor také představuje vybrané judikáty německých soudů a Evropského soudu pro lidská práva k německým případům whistleblowingu a srovnává míru německé ochrany s obdobnými pravidly ve Velké Británii a USA. S návrhem unijní směrnice vyslovuje souhlas v tom smyslu, že dojde ke sjednocení přístupu k whistleblowerům v EU a k zamezení možným postihům ze strany zaměstnavatelů. V Německu by pak schválením směrnice došlo k rozšíření podobných standardů pro ochranu oznamovatelů, jaké již jsou aplikovány v rámci finančního sektoru. Je ovšem otázkou, zda definice nepřipustného postihu whistleblowera, zahrnující i neprodouzení pracovní smlouvy na dobu určitou, není příliš široká a nebude podněcovat ke zneužívání ochranného institutu.

Adrian Cloer, Nicola Niemeyer

EuGH mit Entscheidungsbefugnis durch DBA-Schiedsklausel : Vorbildcharakter für die Streitbeilegung innerhalb der EU?**Soudní dvůr Evropské unie s rozhodovací pravomocí vyplývající z rozhodčí doložky v bilaterální smlouvě o zamezení dvojího zdanění : vzor pro řešení sporů v rámci EU?**

Finanz-Rundschau, Jg. 100, (2018) Nr. 15, S. 674-684

Soudní dvůr Evropské unie řešil ve sporu mezi Rakouskem a Německem (C-648/15 z 12.9.2017) poprvé otázku dvojího zdanění v pozici arbitrážní instituce. Tuto roli unijnímu soudu přisuzuje německo-rakouská bilaterální smlouva o zamezení dvojího zdanění z r. 2002 jako jediná mezinárodní smlouva svého druhu. Článek analyzuje, do jaké míry by toto smluvní řešení představovalo vzor pro urovnávání sporů ohledně dvojího zdanění v celé EU. Srovnává přitom stávající mechanismy smířčího řešení těchto případů, jež členské státy EU společně sdílí: směrnici EU č. 2017/1852 o mechanismech řešení daňových sporů v EU a Mnohostrannou daňovou úmluvu OECD. V závěru autoři doporučují znění německo-rakouské bilaterální smlouvy dalším státům EU, neboť toto - na rozdíl od Mnohostranné daňové úmluvy OECD i unijní směrnice - předpokládá pro obě strany sporu závazné rozhodčí řízení. - Poznámky.

Rostislav Krhut

K některým otázkám závěrečné fáze oddlužení

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 7-8, s. 24-25

Praktický pohled soudce na některé důvody pro zrušení oddlužení dle insolvenčního zákona, dále na ukončení oddlužení a na promítnutí účinků přiznaného osvobození do probíhajících exekucí vůči dlužníkovi. Autor upozorňuje, že judikatura NS upravila, že riziko nedosažení 30 % uspokojení při oddlužení zpeněžením nese dlužník. -- Viz i další témata z oblasti insolvencí na s. 14-16, s. 26-29 a s. 30-33.

Martin Richter

Odpovědnost insolvenčního správce za protiprávní jednání v insolvenčním řízení z pohledu ne bis in idem

Trestněprávní revue, Sv. 17, (2018) č. 7-8, s. 169-172

Článek představuje systém veřejnoprávní odpovědnosti insolvenčního správce za jeho protiprávní jednání v insolvenčním řízení v kontextu dosavadní trestněprávní praxe. Dále předkládá některé úvahy o vztazích a provázanosti jednotlivých druhů této odpovědnosti zejména z hlediska zásady ne bis in idem. - Poznámky.

Eva Fialová

Právo na přístup k internetu

Právník, Sv. 156, (2018) č. 7, s. 545-557

Příspěvek rozebírá problematiku práva na přístup k internetu, základních práv realizovaných na internetu a omezení přístupu následkem protiprávního jednání. Autorka zvažuje, zda lze považovat připojení k internetu za základní lidské právo a případně, jak by takové základní právo mělo být formulováno. Dále se zabývá některými základními právy, k jejichž naplňování internet slouží, a absence přístupu k internetu nebo blokáce jeho obsahu by znamenala zásah do těchto práv (právo svobody projevu, právo na informace, právo na soukromí, právo na vzdělání, právo podnikat a vykonávat jinou hospodářskou činnost aj.). Uvádí, že za určitých okolností může být přístup k internetu uživatelům odepřen či omezen z důvodu ochrany práv a svobod druhých. Zdůrazňuje, že službu připojení k internetu jako nástroj ke zmenšení digitální propasti by měl stát zajistit v rámci univerzální služby. - Poznámky.

Jan Dědič, Jan Šovar, Ondřej Mikula

Proč podle českého soukromého práva nelze uvažovat o (ICO) tokenech jako o cenných papírech

Právní rozhledy, Sv. 26, (2018) č. 15-16, s. 554-556

Tokeny jsou digitální záznamy zachycené v elektronické síti založené na technologii blockchain nebo jiné technologii distributivních databází (DLT), které mimo tento systém nemohou existovat. Proces, kterým emitent tokenů získává za tokeny od investorů prostředky, se označuje jako ITO (initial token offerings). V zahraničí může být token kvalifikován jako investiční nástroj nebo jako "securities". Příspěvek analyzuje možnou právní povahu tokenu jakožto cenného papíru jako ustálené kategorie českého soukromého práva. Odpovídá na otázku, proč nemůže existovat token naplňující pojmové znaky cenného papíru, jak jej vymezuje občanský zákoník a chápe česká právní doktrína. - Poznámky.

Radim Obst

Příprava na nařízení e-privacy

Veřejné zakázky, Sv. 2018, č. 1, s. 58

Krátké představení navrhovaného evropského nařízení o respektování soukromého života a ochraně osobních údajů v elektronických komunikacích a o zrušení směrnice 2002//58/ES (e-privacy), které přinese významné úpravy v oblasti ochrany práv fyzických a právnických osob využívajících služeb elektronických komunikací. Oblasti práv a povinností, které bude e-privacy upravovat, jsou v současnosti v českém právním řádu upraveny zákonem o některých službách informační společnosti č. 480/2004 Sb. a o elektronických komunikacích č. 127/2005 Sb. Datum účinnosti nařízení e-privacy se očekává v r. 2019.

František Korbel, Štěpán Štarha

Registr smluv po dvou letech : výjimka pro podnikající povinné osoby. (I.)

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 6, (2018) č. 4 (červenec), s. 21-24

Článek přibližuje aplikační podmínky novely zákona o registru smluv účinné od 18.8.2017, která přinesla novou výjimku z povinnosti uveřejňování smluv pro smlouvy podnikajících povinných osob. Autoři zdůrazňují, že výjimka pro podnikající povinné osoby je použitelná pouze při současném splnění všech pěti aplikačních podmínek a klíčovou a pro praxi obtížně vyhodnotitelnou podmínkou je zejména faktor průmyslové a obchodní povahy povinné osoby. Provádějí komparaci výjimky s definicí veřejného zadavatele dle zákona o zadávání veřejných zakázek a dokládají, že vzhledem k podstatným rozdílům mezi příslušnými ustanoveními obou zákonů je nutno výjimku stanovenou v § 3 odst. 2 písm. r) zákona o registru smluv vykládat samostatně. Aplikaci výjimky nelze podmiňovat tím, že dotčený povinný subjekt není veřejným zadavatelem.

Michal Nulíček

Zavede autorské právo cenzuru internetu?

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 7-8, s. 42-43

Autor představuje dokument Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě, který EK zveřejnila v r. 2015, a dále se zaměřuje na připravovanou harmonizaci dílčích otázek autorského práva prostřednictvím návrhu evropské směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu ze dne 19.9.2016 (směrnice DMS). Polemicky hodnotí nejzásadnější a nejdiskutovanější body navrhované úpravy - čl. 11, věnující se novému právu vydavatelů tiskových publikací, a čl. 13, který upravuje nové povinnosti poskytovatelů služeb informační společnosti (ISP). Upozorňuje na nebezpečí narušení volného toku informací napříč internetem a na zavedení povinného dohledu (cenzury) nad uživatelským obsahem v důsledku povinností a odpovědnosti za obsah vytvářený uživateli, které mají být uloženy ISP. Návrh směrnice DMS byl v červnu 2018 schválen Výborem pro právní záležitosti EP. - Poznámky. -- Více o připravované směrnici viz Trend č. 33/2018, s. 30-33 a HN č. 177/2018 (13.9.2018), s. 3.

Statistika. Demografie. Sociologie

Leo Lewis

A design for later life

Plán pro pozdní věk

Financial Times, Vol. 2018, No. 39855 (9.8.2018), p. 7

V Japonsku roste povědomí o dopadech demografických změn v tamní populaci, jež bude charakterizovat nízká porodnost a zvyšující se věk dožití. Profesorka managementu na London Business School a spoluautorka v Japonsku populární knihy "100- Year Life", Lynda Gratton, odhaduje, že generace dnešních japonských dětí se bude běžně dožívat sta let. Stárnutí obyvatelstva ale neskýtá pouze rizika pro sociální systém a trh práce, ale také šanci v podobě množství aktivních a pracujících seniorů. Japonská vláda zřídila pro řešení této problematiky zvláštní poradní orgán, který v červnu 2018 zveřejnil svá doporučení týkající se zlepšení platových podmínek pečovatelů či podpory celoživotního vzdělávání, jež by mělo zvýšit zaměstnanost starších věkových kohort. -- K dopadům stárnutí obyvatelstva na tradiční japonskou výstavbu rezidenčních nemovitostí s omezenou životností viz článek na téže straně.

Crossing continents

Překračování kontinentů

The Economist, Vol. 428, (2018) No. 9106, p. 14-16

Migrace může být podle některých odborníků ekonomicky velmi prospěšná. Michael Clemens, autor knihy The Walls of Nations, například zjistil, že pokud by každému, kdo má zájem se přestěhovat, byla tato možnost povolena, byl by svět dvakrát bohatší než nyní. Zároveň jsou však s migrací spojovány mnohé obavy. Článek se na příkladu Švédska, Spojených arabských emirátů a USA snaží identifikovat opatření, která maximalizují přínosy imigrace, minimalizují její náklady a která vedou k tomu, že migrace získá veřejnou podporu v zemích, do kterých lidé přicházejí.

David Pilling

Demography is not always destiny

Demografie není vždy osudová

Financial Times, Vol. 2018, No. 39862 (17.8.2018), p. 9

Africká populace zažívá výrazný demografický růst a zřejmě tomu tak bude i nadále. Autor komentáře shrnuje prognózy OSN, podle kterých by se měl počet tamních obyvatel během třiceti let zdvojnásobit na 2 miliardy a ke konci 21. století již dosahovat 4 miliard. Největší africký stát, Nigérie, rovněž do r. 2050 zdvojnásobí svou populaci a překoná v tomto směru USA. Vyvozovat ovšem z vysokého přirozeného přírůstku příslib ekonomického oživení podobného tomu asijskému by bylo krátkozraké, nepodaří-li se zvýšit poměr lidí v produktivním věku (tj. od 15 do 64 let), kteří svým zastoupením v obyvatelstvu s 54 procenty výrazně zaostávají za ostatními světovými regiony a jimž nyní často chybí životní perspektiva. Pro snížení porodnosti přitom podle autora není třeba používat státních represí jako v některých asijských zemích, ale stačí se soustředit na zkvalitňování zdravotnických a vzdělávacích systémů a na podporu ženské emancipace.

Lenka Vraná

On extending composite leading indicators by international economic series

Rozšíření kompozitních předstihových indikátorů o mezinárodní ekonomická data

Statistika, Vol. 55, (2018) No. 2, p. 113-134

Kompozitní předstihové indikátory (composite leading indicators, CLIs) představují kvalifikovaný nástroj pro analýzu hospodářského cyklu. Skladba původních indikátorů vytvořených OECD vychází pouze z národních ekonomických časových řad. Autorka s ohledem na propojenost hospodářských cyklů malých otevřených ekonomik členských států EU sestavuje mezinárodní kompozitní předstihový indikátor pro Rakousko, ČR, Německo, Polsko a Slovensko, který zohledňuje tyto charakteristiky. Nejprve se věnuje metodologii OECD pro tvorbu CLIs. Dále popisuje a porovnává softwarová řešení vhodná pro analýzu hospodářského cyklu (CACIS, EView, Python, R) a představuje svoji metodologii tvorby mezinárodního CLI (composite indicators framework). Poté rozebírá a vizualizuje hlavní vzájemné vlivy působící mezi zkoumanými státy. - Poznámky.

Účetnictví

Ladislav Čížek

O kryptoměnách obecně, o jejich účetním zobrazení a daňové souvislosti. (1. část)

Účetnictví, Sv. 2018, č. 8, s. 16-22

Autor v článku nejprve vysvětluje základní pojmy, které souvisí s kryptoměnami, a dále objasňuje (i s pomocí grafických znázornění), jak probíhají transakce s bitcoiny. Následně se soustředí na to, jak vykázat v účetní závěrce bitcoin, a to jak podle české účetní legislativy, tak podle IAS/IFRS. Podle sdělení ministerstva financí z 15.5.2018 by měly být digitální měny vykazovány jako zásoby, což však podle autora popírá princip věrného a poctivého zobrazení. Autor proto analyzuje, zda lze bitcoin vykázat jako peněžní prostředky, ostatní finanční majetek či finanční nástroje, přičemž dochází k závěru, že to možné není. - Poznámky.

Jiří Dvořáček, Josef Tyll

Umělá inteligence: hrozba, nebo příležitost pro interní audit?

Interní auditor, Sv. 22, (2018) č. 2, s. 38-43

Na základě konceptu Industrie 4.0, který vznikl před několika lety v Německu, se i v ČR začalo v posledním období intenzivněji hovořit o tzv. čtvrté průmyslové revoluci. Nedílnou, i když do určité míry i samostatnou oblastí, která s průmyslem 4.0 souvisí, je umělá inteligence. Prudký rozvoj v oblasti umělé inteligence již přinesl, a v brzké době bude i nadále přinášet, zcela zásadní změny do všech oblastí individuálního i společenského života, rovněž do oblasti interního auditu. Autoři se domnívají, že interní audit nemůže být umělou inteligencí nahrazen. Auditóři by měli brát umělou inteligenci jako příležitost, ne jako hrozbu.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Účetnictví v praxi

Sv. 18, (2018) č. 7-8

Daňové a účetní aktuality červenec 2018 - DPH, daně z příjmů, daňové memorandum s firmou Uber, DAC 5, účtování digitálních měn, úroky z prodlení (s. 4-11); Leasingy z pohledu nájemce podle nového standardu IFRS 16 (s. 12-19); Rozdíly v daňovém řešení zápůjčky poskytnuté podnikateli a zaměstnanci (s. 20-23); Přejít na IFRS 16 Leasingy (s. 30-37); Stavební a montážní práce v režimu přenesení daňové povinnosti (s. 38-41); Průvodce Koordinačními výbory (10. část) (s. 54-59).

Veřejná správa

Miloš Závora, Jan Ségl

Co přinese otevření nabídek v elektronické podobě?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 6, (2018) č. 4 (červenec), s. 16-20

Ústřední orgány státní správy od 1.7.2018 povinně zadávají veřejné zakázky v informačním systému NEN (Národní elektronický nástroj). V souvislosti s povinností použít certifikovaný elektronický nástroj k podání nabídky autoři rozebírají změny v oblasti úpravy otevírání nabídek. Porovnávají otevírání nabídek v listinné a elektronické podobě a charakterizují dopady elektronického otevírání nabídek podle ZZVZ na dodavatele a zadavatele. Identifikují komplikace a nejasnosti, které zkoumaná změna přináší do současné praxe zadávacího řízení.

Markéta Brtková, Aneta Boučková

Jednací řízení bez uveřejnění v projektu

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 6, (2018) č. 4 (červenec), s. 38-41

Bližší ke specifikům veřejných zakázek financovaných z prostředků EU zadávaných v rámci projektu se zaměřením na jednací řízení bez uveřejnění. Autorky přibližují obecné podmínky použití jednacího řízení bez uveřejnění (JŘBU) během realizace projektu, vymezují situace, kdy veřejná zakázka může být splněna pouze určitým dodavatelem (např. umělecké nebo autorské dílo), a důvody tzv. krajní naléhavosti. Poté rozebírají zvláštní podmínky pro použití JŘBU, které se vztahují jen k určitému druhu veřejných zakázek. Zaměřují se na podstatu částečné náhrady původní dodávky (také dle rozsudku Krajského soudu v Brně z r. 2011) a na podstatu rozšíření stávajícího rozsahu dodávky. Zdůrazňují, že JŘBU je určeno pouze pro výjimečné případy a tento typ zadávacího řízení je nejméně transparentní. Podmínky pro užití JŘBU jsou vymezeny taxativně a zadavatel nese důkazní břemeno, že je některá z nich splněna. -- Volně navazuje na články o zakázkách zadávaných v rámci projektu z č. 1-3/2018.

Radomír Hromada

Lze opožděně podávanými námitkami zablokovat zadávací řízení veřejné zakázky?

Veřejné zakázky, Sv. 2018, č. 1, s. 42-45

Autor hledá odpověď na otázku, zda je dle zákona o zadávání veřejných zakázek č. 134/2016 Sb. možné, aby opožděně podávanými námitkami bylo zadavateli zabráněno v řádném dokončení zadávacího řízení veřejné zakázky, tj. v uzavření smlouvy. Rozebírá institut námitek v zadávacím řízení, problematiku blokační lhůty a obecně zákaz uzavření smlouvy dle § 246 i vyřizování opožděně podaných námitek. Představuje také rozhodování o opožděně podaných námitkách dle předchozí právní úpravy a upozorňuje na povinnost zadavatele poučit stěžovatele o možnosti podat návrh na zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele k ÚOHS. Následně analyzuje zákaz uzavření smlouvy v případě opožděně podaných námitek ve světle judikatury a rozhodovací praxe. - Poznámky.

Ondřej Ječný

Národní elektronický nástroj - nově povinně

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 6, (2018) č. 4 (červenec), s. 4-9

Problematika elektronizace zadávání veřejných zakázek a vzniku elektronických nástrojů pro jejich zadávání. Článek nejprve stručně představuje Národní plán a Strategii elektronizace ZVZ a pokrok, které přinesly v dané oblasti v letech 2006-2015. Dále se zaměřuje na vznik elektronických tržišť a na Strategii elektronizace pro období 2016-2020, která přináší návrh povinného používání Národního elektronického nástroje (NEN). Následně autoři charakterizují NEN, jenž představuje komplexní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek a koncesí pro veškeré kategorie veřejných zadavatelů. Diskutují jeho přínosy a nevýhody a předkládají pohled na jeho povinné zavedení a postup přechodu do NEN jak ze strany zadavatele, tak dodavatele.

Ján Kováč

Úradníci dostanú možnosť ukázať, že nekradnú : verejně obstarávanie

Trend, Sv. 28, (2018) č. 25, s. 10-12

Příspěvek se věnuje připravovaným zásadním změnám zákona o zadávání veřejných zakázek na Slovensku. Novela by měla současná přísná pravidla změkčit a umožnit státním úřadům a

samosprávám, aby mohli nakupovat rychleji a zároveň méně transparentně. Zjednodušení a zrychlení veřejných zakázek má mimo jiné přinést zvýšení limitu, od kterého bude muset být zakázka vedena jako nadlimitní (ve stavebnictví je navrhována hodnota limitu 180 tisíc eur). Autor shrnuje polemické názory na zvyšování limitu a kritiku s ohledem na riziko zneužití pravidel, podporu korupce a fiktivní konkurence. Předkladatel zdůrazňuje přínos změn ve prospěch zadavatelů i ve prospěch uchazečů a k podpoře soutěže, zároveň upozorňuje na zpřísnění represe a kontrol. -- Viz také rozhovor s předsedou Úradu pre verejnú obstarávanie M. Hlivákem na s. 13-15. -- Více k situaci veřejných zakázek v SR viz Trend č. 29/2018, s. 10-15.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 24, (2018) č. 8

Jak loni hospodařily malé obce? (s. 16-17); První verze chystaného státního rozpočtu na příští rok je už známa (s. 20); Možnost dobrovolné aplikace režimu přenesené daňové povinnosti v činnosti obcí (s. 21-22); Průmysl 4.0 a městský mobiliář (s. 26-27); Začala éra elektronických služeb občanům (s. 43); Nevyužitý potenciál e-governmentu (s. 44); Programové prohlášení vlády se věnuje také veřejné správě (s. 55); K zadávání veřejných zakázek - nejdůležitější problémy, které minulý rok zjistil NKÚ (s. 59).

Veřejná správa

Sv. 29, (2018) č. 16

Podávání kandidátních listin pro volby do zastupitelstev obcí v roce 2018 (s. 2-4); Volební kampaň ve volbách do zastupitelstev obcí (s. 5); Volby do zastupitelstev obcí 5. a 6. října 2018 - harmonogram úkolů a lhůt (s. 6-8); Souběh voleb do zastupitelstev obcí a voleb do 1/3 Senátu Parlamentu České republiky (s. 9-10); Odměňování členů okrskových volebních komisí (s. 10-11); Vzdělávací program „Zastupitel v kurzu“ má své první absolventy (s. 12-13); Konference „Quo Vadis, sociální práce v ČR II?“ (s. 14); Poradní sbor náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu o státní službě (s. 15-17); Novela vyhlášky o podrobnostech úřednické zkoušky a navazující opatření - č. 124/2018 Sb. (s. 17-18); Straubing, bavorské centrum biotechnologií, slaví kulatiny (s. 20-25); Mezi regiony Evropské unie jsou propastné ekonomické rozdíly (s. 26-27).

Veřejná správa

Sv. 29, (2018) č. 17

Hynek Blažek: Ve Slavonicích se lidé nemíjejí bez povšimnutí (s. 2-4); Slavonice: Historické město, které se probouzí k robustnímu životu (s. 5-8); Libor Karásek: Z padesátimilionového rozpočtu města by opravy a údržba památek nebyly myslitelné (s. 9-11); Zaregistrovaní starostové se v případě mimořádných situací dozvědí jako první, co se děje (s. 12-13); EU chce změnit fungování Airbnb (s. 14); Republika, naše vlast. Část 18. Vlčnov, perla Slovácka (s. 15-18); Vlastník lesa se nemůže při zvládnání kůrovcové kalamity zadlužit (s. 19); Základní doklad je jen nepatrně mladší než republika - všeobecné občanské legitimace (s. 24-25); Kouřimský skanzen je plný unikátních památek. Některé ještě čekají na znovuoživení (s. 26-27); Zdravotní sestra (s. 28).

Veřejné finance. Rozpočet

Alberto Alesina, Carlo A. Favero, and Francesco Giavazzi

Climbing out of debt : a new study offers more evidence that cutting spending is less harmful to growth than raising taxes

Jak se dostat z dluhu : nová studie poskytuje další důkazy, že snižování výdajů je pro růst méně škodlivé než zvyšování daní

Finance & development, Vol. 55, (2018) No. 1 (March), p. 6-11

Téměř deset let od vypuknutí celosvětové finanční krize zůstává státní dluh vyspělých ekonomik skoro na nejvyšší úrovni od druhé světové války. V článku autoři seznamují s výsledky svojí studie zaměřené na efektivitu způsobů snižování státního dluhu na udržitelnou úroveň. Za použití nové metodologie analyzovali řadu fiskálních opatření cílících na snižování poměru dluhu k HDP u šestnácti

rozvinutých ekonomik za období 1981-2014, a to jak opatření založených na změně veřejných výdajů, tak na změnách v daních. Výsledky ukazují, že úsporné plány založené na výdajích byly z hlediska vlivu na růst ekonomiky méně škodlivé než plány založené na zvyšování daní. Na příkladu několika států autoři dokládají, že snižování dluhu na základě daňových opatření vede k hlubší hospodářské recesi.

How to save it

Jak ušetřit

The Economist, Vol. 428, (2018) No. 9104, p. 54

Většina zemí ve světě se potýká se zadlužováním. Existují ale i státy, které řeší, jak se nejlépe vypořádat s úsporami. Státní investiční fondy mohou mít různou podobu a často jsou tyto fondy spojeny s různými kontroverzemi a problémy (nejasné cíle; obviňování, že jsou nástrojem zahraniční politiky; politický vliv). Příkladem země, kde státní investiční fondy fungují, je Singapur - pomocí příjmů z fondů se daří hradit pětinu veřejných výdajů a během dvou dekád dosáhla roční návratnost výše 6 %. Příspěvek blíže rozebírá, jaké faktory konkrétně stojí za úspěchem státních investičních fondů v Singapuru.

Ministerstvo financí: příprava státního rozpočtu ČR na r. 2019 a střednědobého výhledu na léta 2020 a 2021

Právní rozhledy, Sv. 26, (2018) č. 13-14, příl. Legislativa s. II

Informace o schválení předběžného návrhu příjmů a výdajů podle jednotlivých kapitol, který bude tvořit finanční rámec návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na r. 2019. Příspěvek představuje také hlavní priority státního rozpočtu, odhad daňových příjmů a nárůst na výdajové straně rozpočtu (valorizace důchodů, výdaje na školství a kapitálové výdaje). Návrh počítá se saldem státního rozpočtu ve výši 50 mld. Kč. -- Ke snížení plánovaného schodku na 40 mld. viz HN č. 164/2018 (27.8.2018), s. 3.

Ivana Pařízková

Několik poznámek k rozpočtovému procesu obcí

Daně a finance, Sv. 26, (2018) č. 2, s. 22-31

Bližší k problematice fungování municipálního finančního systému. Autorka se zaměřuje na vybrané aspekty rozpočtového procesu, jeho jednotlivé etapy a na rozpočtové zásady, kterými je proces ovládán. Charakterizuje jednotlivé zásady uplatňované při řízení rozpočtového procesu a při hospodaření s rozpočtovými prostředky. Dále podrobněji analyzuje fáze rozpočtového procesu (návrh rozpočtu a střednědobého výhledu; vypracování návrhu, projednávání a schvalování rozpočtů; rozpis rozpočtu a jeho plnění; změny; kontrola rozpočtu; závěrečný účet). Zmiňuje také vytváření peněžních fondů účelových a neúčelových, jako součást finančního systému na úrovni územní samosprávy. Jako hlavní problém, se kterým se obce při sestavování rozpočtů setkávají, uvádí schopnost krátkodobého a střednědobého odhadu příjmů, výdajů a jejich meziročního vývoje. Zdůrazňuje též význam rozpočtové zásady publicity. - Poznámky.

Peter Wise

Portugal confronts limits of anti-austerity push

Portugalsko tváří v tvář limitům svého tažení proti politice rozpočtových škrtek

Financial Times, Vol. 2018, No. 39854 (8.8.2018), p. 4

Portugalský vládní kabinet A. Costy byl určitou dobu považován za nositele alternativní fiskální politiky, jež odmítá přísné výdajové škrty (austeritu) a zároveň dodržuje rozpočtovou disciplínu. Jak ale upozorňují někteří analytici, vládní praxe se značně liší od proklamovaných cílů. Costovi ministři sice od r. 2015 zrušili škrty svých předchůdců ve mzdách a důchodech nebo opět zavedli 35-hodinový pracovní týden, investice do veřejných služeb a infrastruktury však byly dále snižovány. Příznivý vývoj bilance státního rozpočtu byl také především dán vlivem růstu vývozu, přílivu turistů a prostředí nízkých úroků. Rozpočtová konsolidace v Portugalsku sice pokračuje, o čemž svědčí snížení strukturálního deficitu mezi lety 2010 a 2017 z 8,5 na 1,1 procenta HDP, o budoucí udržitelnosti vládní fiskální a hospodářské politiky ale kvůli nízkým investicím panují pochybnosti.

Carmen Reinhart

Risiko Itálie : der Nachbar steckt in einer tiefen Depression, die Europa bedroht

Itálie jako riziko : soused vězí v hluboké depresi, jež ohrožuje Evropu

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 151 (9.8.2018), S. 48

Podle autorky komentáře je zavádějící předpoklad, že se veřejné zadlužení Itálie od r. 2013 stabilizovalo na úrovni kolem 130 procent HDP, neboť zde existuje ještě skryté zadlužení v podobě závazků italské centrální banky v rámci salda TARGET2 Eurosystemu. Při započtení salda TARGET2 by italský dluh dosahoval téměř 160 procent HDP, přičemž jakékoliv eurové půjčky nelze oproti dluhům z doby před vstupem Itálie do eurozóny snížit inflací. Nízký hospodářský růst a vnitropolitické turbulence tak mohou kdykoliv vyvolat dluhovou krizi s negativními dopady pro celou Evropu. Restrukturalizace italského dluhu, který je z převážné části financován domácími věřiteli, a strategie proti odlivu kapitálu z Apeninského poloostrova by proto měly být seriózně zvažovanými kroky.

Mark De Broeck, Era Dabla-Norris, Nicolas End, and Marina Marinkov

The debt web

Pavučina dluhů

Finance & development, Vol. 55, (2018) No. 1 (March), p. 30-33

Autoři prostřednictvím unikátního souboru dat sestaveného Mezinárodním měnovým fondem o vládních dlužích podrobně studují pavučinu dluhů spojenou s hlavními světovými ekonomikami v meziválečném období. Zjišťují, že obavy investorů o důvěryhodnost fiskálních politik a dluhové služby přispěly k vážnosti finančních obtíží spojených s Velkou hospodářskou krizí, přestože nebyly jejich příčinou. Autoři ukazují, že zahraniční státní dluh hraje významnou roli ve zhoršování globálních finančních cyklů, zejména když je součástí složité finanční sítě.

By Seunghoon Na, Stephanie Schmitt-Grohé, Martín Uribe, and Vivian Yue

The Twin Ds : optimal default and devaluation

Jev zvaný "Twin Ds" : optimální platební neschopnost a devalvace

The American Economic Review, Vol. 108, (2018) No. 7, p. 1773-1819

Ekonomka Carmen M. Reinhart odhalila již v r. 2002, že platební neschopnost státu bývá často doprovázena rozsáhlou devalvací. Autoři v článku ověřují existenci zmíněného jevu nazvaného "Twin Ds" ("Dvojí D", podle anglického default a devaluation) na rozšířeném souboru dat, který zahrnuje více zemí i nové případy platebních neschopností státu. Dále je v článku navržen model, ve kterém je jev prezentován za určitých podmínek jako optimální výsledek. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Monatsbericht des BMF

Jg. 2018, Nr. 7

Střednědobá finanční projekce veřejných rozpočtů (s. 8-14); Výdajové pravidlo v evropském řízení rozpočtového dozoru: aktuální výsledky pro Německo (s. 15-20); Role říšské finanční správy při drancování Polska v letech 1939 až 1945 (s. 21-24); Konzultace podle článku IV Mezinárodního měnového fondu s Německem (s. 25-30); Nejdůležitější daně v mezinárodním srovnání (s. 31-38).

Zdravotnictví

Darius N. Lakdawalla

Economics of the pharmaceutical industry

Ekonomie farmaceutického průmyslu

The Journal of economic literature, Vol. 56, (2018) No. 2, p. 397-449

Farmaceutický průmysl v USA se vyznačuje několika specifiky: velkým objemem výzkumu a vývoje, výraznou regulací (také ve srovnání s jinými odvětvími, kde hraje významnou roli výzkum a vývoj) i prostředím na trhu (stát, jenž odvětví reguluje, je zároveň jeho hlavním zákazníkem a dostává se do pozice monopsonu). Autor nejprve popisuje životní cyklus farmaceutických produktů a dále na základě analýzy dosavadní literatury zkoumá tři nejdůležitější faktory týkající se rozhodování farmaceutických firem: výzkum a vývoj, cenotvorbu a marketing (včetně vzájemných interakcí těchto faktorů). - Poznámky.

Životní prostředí

Joachim Wenning ; rozhovor vedli Sven Afhüppe, Daniel Schäfer, Christian Schnell

"Der Klimawandel wird ganze Völker betreffen"

"Změna klimatu se dotkne celých národů"

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 148 (3.8.2018), S. 48-49

Rozhovor s předsedou představenstva největší globální zajišťovny Munich Re, J. Wenningem, o rizicích spojených se změnou klimatu pro světovou populaci i pojišťovací a zajišťovací sektor. Wenning varuje, že proti hrozící neobyvatelnosti některých částí světa a s ní spojené masové migraci neexistuje jiný pojistný plán než dodržování a další zpříšňování mezinárodních dohod o omezení emisí oxidu uhličitého. Z toho důvodu také Wenning podporuje zavedení zvláštní daně na energii z fosilních zdrojů nebo dražší emisní certifikáty. Na druhé straně by však rychlé ukončení spalování uhlí ve vyspělých zemích mohlo snížit jeho cenu, čímž by alternativní zdroje energie mohly ztratit na své globální konkurenceschopnosti. Za užitečná opatření pro eliminaci dopadů klimatických změn Wenning rovněž považuje investice v regionech, odkud hrozí migrační pohyby. -- K rizikům klimatické migrace viz podrobněji článek na s. 42-47.

Ostatní

Tony Barber

The Prague Spring still haunts Europe

Pražské jaro stále znepokojuje Evropu

Financial Times, Vol. 2018, No. 39859 (14.8.2018), p. 9

I když se události Pražského jara a následné okupace Československa Sovětským svazem v r. 1968 mohou jevit světové veřejnosti, včetně té české a slovenské, jako vzdálená historická událost, lze z nich podle autora komentáře čerpat užitečné poznatky také o půl století později. Kořeny liberalizačních kroků československých reformních komunistů a jejich široké veřejné podpory totiž ukazují na inherentní slabost jakéhokoliv režimu postaveného na doktrinářství a demagogii, jež dříve či později vede k ekonomickým potížím a společenskému napětí. Pražské jaro také ukazuje na stálou poptávku občanů po plných politických právech, spravedlnosti a národní svobodě, přičemž - jak ukázal příklad A. Dubčeka - politický zápas není nutné vést pokleslou rétorikou a způsoby. Samotní Češi a Slováci by pak neměli zapomínat na další z ideálů Pražského jara a přihlásit se i dnes k hlavnímu evropskému proudu.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 62, (2018) č. 31-32

Sedm příběhů českého úspěchu - téma čísla o lídrech byznysu, které možná ještě neznáte (s. 10-34); 1968: marný pokus spojit socialismus a plán s trhem - Šikova ekonomická reforma a vývoj československé ekonomiky (s. 46-48); Placení mobilem dobývá Česko. Novinka mění síly na finančním trhu (s. 49-51); Nejlepší časy pro nejbohatší muže - historicky nejbohatší lidé světa (s. 56-57); Přibývá nedobytných pohledávek za bydlení. Družstva proto žádají změnu oddlužovací novely (s. 70-71).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 62, (2018) č. 33

Rekordní opravy. Na silnici jde přes 30 miliard - investice státu do dopravní infrastruktury (s. 16-18) a související články na s. 10-15; Vývoz zbraní táhnou letadla a obrněnce, zbrojaři ale žijí z minulosti - export zbraní z ČR (s. 28-30); Už zase za vrcholem. Bez reforem, se schodkem - postupné snižování hospodářského růstu v ČR a porovnání s konjunkturou v r. 2006 (s. 32-33); Turecký ekonomický zázrak se definitivně rozplývá (s. 34-35); Podnikové dluhopisy jsou hitem. Investory ale lákají i firmy, které neuspěly u bank (s. 44-45).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 62, (2018) č. 34**

Pasti ve smlouvách na nové byty - téma čísla (s. 10-17); EU odmítá dotovat velkoagrárníky, Česko protestuje - změny zemědělské politiky EU (s. 27-29) a související rozhovor s ministrem zemědělství M. Tomanem na s. 30-32; Česko nezvládá přijímat prácechtivé Ukrajince (s. 38-39); Kde ušetřit na nenasytných neziskovkách - pohled na financování a hospodaření nevládních neziskových organizací v ČR (s. 40-41); Finanční správa získala jména pronajímatelů přes Airbnb, nyní na nich vymáhá neuhrazené daně (s. 54-55).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 62, (2018) č. 35**

Rosatom je favorit dostavby Dukovan - téma čísla a statistický pohled na světové vývozce nových jaderných reaktorů (s. 10-15); Nízké peníze? Ať více platí podniky - rozhovor s Vitem Samkem, místopředsedou ČMKOS o starobních důchodech, penzijní reformě a o zaměstnaneckém penzijním připojištění (s. 16-23); Účet za horké léto - infografika bilancuje, jak se rekordní vedra podepsala na české ekonomice (s. 24-25); Erdoganova žlutá záře nad Bosporem (s. 28-30); Vyhazov kvůli "virtuální" kritice šéfa aneb Na co si dát pozor na sociálních sítích (s. 44-45).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 62, (2018) č. 36**

Hypotéky na poslední chvíli - téma čísla o nové regulaci ČNB stanovující limity hypoték v závislosti na příjmech žadatele a jejich dopadech na hypoteční trh (s. 12-19); Politici a konkurence vedou svět od válek celních ke skutečným - obchodní války v historii a současnosti a ekonomická hegemonie (s. 28-31); Drahý a zbytečný. Přesto si bohatí luxus dopřávají i v hubených letech (s. 34-35); Podzim přinese novinky v kybernetické bezpečnosti i datových schránkách - ePrivacy (s. 46-47).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2018, č. 32-33**

Ať žije republika: jak se za sto let od založení Československa měnila naše společnost, ekonomika, politika či architektura - téma čísla 100 let republiky (s. 14-55); Bez výsad velkých: dějiny československé zahraniční politiky jsou dějinami neúspěšného napravování důsledků jejich počátečního triumfu - esej D. Deyla (s. 58-62); Příliš slabé chlazení: OECD zařadila Česko do čela pelotonu přehřívajících se ekonomik - komentář (s. 64).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2018, č. 34**

Příliš vysoká daň za remízek. Zemědělci požadují po státu snížení pozemkové daně z takzvaných krajinných prvků. Odvádějí za ně více než za výnosná pole (s. 25); Andrej věří na hastrmany: řeči o tom, jak nám vodárenští žraloci Veolia či Penta navyšují cenu vody, jsou věčně zcela nepodloženým mýtem (s. 26-27) a komentář M. Zámečnicka na s. 46-47; Budou Češi národem druhé kategorie? - rozhovor s developerem Radimem Passerem (s. 34-38); Víc vlajek spojence nedělá: potlačení Pražského jara bylo pro Sovětský svaz taktickým vítězstvím a velkou strategickou porážkou - esej politologického geografa M. Romancova (s. 40-42).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2018, č. 35**

Nesmířitelní: zbrojařské klany se perou o stomiliardové zakázky od české vlády - téma čísla o zbrojařích (s. 12-18) a související příspěvky na s. 20-23; Praha je dražší než Mnichov: bydlení - hlavní město se vzdaluje zbytku země i Evropě (s. 24); Nafta nad zlato: Česku chybějí nouzové zásoby ropy, rozhodování o ní může spustit miliardový byznys (s. 31-32); Jádru za každou cenu: rozhovor s M. Kubou, vlivnou osobností tuzemské energetiky (s. 36-39); O (i)racionálním pokroku: máme se lépe než před padesáti lety? Jednoznačné "ano" je odpověď stejnou měrou přitažlivá i nebezpečná (s. 42-44); Turecký půlměsíc a tma: když národní měna meziročně oslabí o 40 procent, víte, že máte problém. Zvlášť když to není poprvé - komentář M. Zámečnicka (s. 48-49).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2018, č. 36**

Boj o průtok: nová úprava vodního hospodářství v ČR (s. 20-23); Tahle země není pro chudý: hypoteční banky čeká poslední měsíc před novými regulacemi. Jaký bude? (s. 30); Mýto si celé vezměte. Je to pro vás nejlepší: rozhovor s Georgem Kapschem (s. 32-35) a související článek na s. 36; Genetika, potraviny a populační růst: modifikované organismy mohou pomoci nakrmit lidstvo, pokud bude chtít - komentář M. Zámečnicka (s. 46-47).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2018, č. 37**

Babiši, Romane, ukažte se: EU přichází s požadavkem na odtajnění vlastníků firem i osob zainteresovaných ve svěřenských fondech - téma čísla (s. 12-15) a související příspěvek na s. 42-43; Celníci se klaní slunci: díky extrémním teplotám stát vybere na spotřební dani z pálenky o stovky milionů víc (s. 18-21); Hledá se nová státní dojnice: stát si letos ze státních firem vytáhne 16 miliard korun. Pro premiéra Babiše je to málo a shání další zdroje (s. 28); Kdo zamíří do tunelu: v případě zrušení superhrubé mzdy by příjmy státního rozpočtu poklesly o vysoké desítky miliard - komentář M. Zámečnicka (s. 40); Cenzura internetu není v plánu - směrnice DMS (s. 49).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 144 (30.7.2018)**

Začal velký záťah proti sdílené ekonomice: stát tají, jak získal data o pronajímatelích Airbnb - kontrola plnění daňových povinností u subjektů poskytujících krátkodobé pronájmy (s. 1); Rodičovský příspěvek se zvýší, možná už příští rok (s. 3); Němci stopli čínské investice. Kvůli bezpečnosti - zákon o zablokování zahraničních investic do citlivých odvětví (s. 6); Koruna je podhodnocená. Může posílit i kvůli vyšším sazbám, říká expert PPF banky (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 154 (13.8.2018)**

Daň z korunových dluhopisů se vrací: ministerstvo financí chce ukončit nedaněné příjmy z úroků (s. 1); Stát zvýší poplatky pro Airbnb, pronájmy bytů tak podraží - poplatek z ubytovací kapacity (s. 6); Pád liry a krize ve vztazích s USA stahuje Turecko do propasti. Evropa má strach (s. 9); Nové sankce straší ruskou ekonomiku - americké sankce (s. 14) a komentář na s. 12.

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 157 (16.8.2018)**

České dráhy ztrácejí monopol: kraje otevírají železnici všem dopravcům a chystají soutěže (s. 1) a související příspěvky na s. 2, 10 a 11; Ministerstvo chce víc peněz na půjčky na bydlení pro mladé. Zájem o ně však zaostal za očekáváním (s. 3) a komentář na s. 7; Odveta vůči USA. Turecko zvyšuje cla (s. 5).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 162 (23.8.2018)**

Berňák rozjel bleskové exekuce: problémoví neplátiči daní rychle končí v exekuci. A bez varování (s. 1) a související komentář na s. 12; Byznys kolem Airbnb vzkvétá. Majitelům bytů vydělává až dvakrát více než pronájmy - krátkodobé pronájmy (s. 3); Kdo chce Nord Stream 2 - projekt plynovodu vstupuje do poslední fáze, Evropská komise ale za pomoci dotací podporuje vytvoření alternativních možností dovozu plynu do EU (s. 10-11); Česko hledá viceguvernéry - úvaha o bankovní radě ČNB (s. 18).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 164 (27.8.2018)**

Češi si připlatí za elektřinu: zvyšování cen energií připravují téměř všichni dodavatelé (s. 1); 2,3 procenta, tuzemská ekonomika zpomaluje (s. 2); Schillerová navrhne schodek rozpočtu 40 miliard (s. 3); Brexit přinese další byrokracii, varuje britská vláda (s. 6); Švejnár: nespěchejte se sazbami: česko-americký ekonom nevidí důvod k rychlému růstu úrokových sazeb. Míni, že inflace je pod kontrolou a trh práce se dostane do rovnováhy sám (s. 10); Uber a Airbnb jsou na mušce finančáku (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 165 (28.8.2018)**

Vláda hodlá rozjet ve velkém stavbu nájemních bytů: lidé mají získat šanci na regulovaný nájem (s. 1) a komentář na s. 8; Trestat firmy lze už 7 let. Rozsudek si jich vyslechl 429 - trestní odpovědnost právnických osob v ČR (s. 5); Zákon ničemu nepomůže - rozhovor s J. Sadilem, členem představenstva skupiny ČSOB, o regulaci hypoték a úrokových sazbách (s. 10-11); Podpořte podnikatele, vyzývá řecký premiér tamní banky. Ty se ale zdráhají - řecká ekonomika po ukončení záchranných programů (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 167 (30.8.2018)**

Pod záminkou EU Česko přitvrzuje ve výběru daní: stejně přísná pravidla jinde v Evropě nemají - výběr DPH od přepravců vyvážejících zboží mimo EU (s. 1); Změna trestání v Česku. Místo vězení víc peněžních trestů. Dluhy vymohou celníci (s. 5) a související komentář na s. 7; Putin slíbil zmírnit dopady nepopulární reformy důchodů - zvýšení penzijního věku (s. 6); Ceny povolenek letí vzhůru: trh s emisemi CO2 se vzpamatoval, povolenka stojí pětkrát víc než loni (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 171 (5.9.2018)**

Data o rozpočtu jsou v ČR hůře dostupná, říká průzkum - výsledky žebříčku Open Budget Survey (s. 4); Sílu světových měn ohrožuje obchodní válka - pokles kurzu měn (s. 6); Když Západ pere peníze, které ho nakonec zahubí - komentář ke skandálům praní peněz v Estonsku a Lotyšsku (s. 9); Hra WBP o tři miliardy - kauza záložny WBP (s. 10-11); Poslanci mají na stole přes sto nových zákonů (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 172 (6.9.2018)**

Chystají se nové podmínky pro oddlužení lidí: nový návrh je vstřícnější k věřitelům - návrh změny insolvenčního zákona (s. 1); Země by měla přistoupit k fiskálnímu paktu EU - doporučení Sněmovního rozpočtového výboru (s. 3); Asi je to protiústavní. Ale i tak schvalme zdanění církevních restitucí, odhlasovali poslanci (s. 5); Byznys se chystá na brexit: vystoupení Velké Británie z EU se dotkne i českých firem - český obchod s Brity a scénáře brexitu (s. 13) a související komentář na s. 12; Stát získá prodejem emisních povolenek miliardy navíc, peníze dostanou firmy i domácnosti (s. 15).

Účetnictví**Sv. 2018, č. 8**

Převodní (transferové) ceny III. (s. 10-15); O kryptoměnách obecně, o jejich účetním zobrazení a daňové souvislosti - 1. část (s. 16-21); Karuselové podvody na DPH ve světle kasačního rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR (s. 35-39); Uplatnění DPH při poskytnutí daru, poskytnutí dárku v rámci ekonomické činnosti, nedoložené případy zničení, ztráty či odcizení dlouhodobého majetku (s. 52-54).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	52
Ekonomické vědy. Ekonomie	52
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	52
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	53
Informatika. Počítače	53
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	53
Právo.....	53
Úplné znění zákonů (ÚZ).....	54
Účetnictví	54
Ostatní	54

Daně

29130

OECD

Tax administration 2017 : comparative information on OECD and other advanced and emerging economies

Správa daní 2017 : srovnávací informace o zemích OECD a dalších vyspělých a rozvíjejících se ekonomikách

Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, ©2017, 202 stran : tabulky, grafy, rámečky

Publikace obsahuje mezinárodně srovnávací údaje o aspektech daňových systémů a jejich správě v 55 vyspělých a rozvíjejících se ekonomikách. Zahrnuje data související s výkonem, ukazatele a trendy od roku 2006 do konce fiskálního roku 2015 za jednotlivé země. - Přílohy. - ISBN: 978-92-64-27911-7 (brožováno)

E-9602

DG Taxation and Customs Union

Taxation trends in the European Union : data for the EU member states, Iceland and Norway

Daňové trendy v Evropské unii : údaje ze členských států EU, Islandu a Norska

Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2018, 298 stran : tabulky, grafy

Publikace navazuje na titul Structures of the taxation systems in the European Union z předchozích let. Přináší detailní statistický a hospodářský rozbor daňových systémů 28 členských států Evropské unie, Islandu a Norska. První část se věnuje analýze dlouhodobých trendů daňových příjmů a rozložení daňového zatížení dle hospodářských funkcí (spotřeba, práce, kapitál, ekologické daně) a druhá část je věnována tendencím vývoje a hlavním rysům daňového systému v jednotlivých členských státech. Doplněno obsáhlou statistickou přílohou dle (ESA 2010). - 2018 edition - Přílohy. - ISBN: 978-92-79-79839-9 (brožováno)

Ekonomické vědy. Ekonomie

29142

Robert Holman

Mikroekonomie : středně pokročilý kurz

Praha : C.H. Beck, 2018, xvi, 631 stran : ilustrace

Středně pokročilý kurz mikroekonomie, určený studentům magisterského stupně vysokých škol. Výklad je rozčleněn do oddílů: Metoda a předmět ekonomie; Ekonomické rozhodování spotřebitele; Ekonomické rozhodování výrobce; Směna, tržní rovnováha a tržní struktury; Trhy práce a kapitálu; Efektivnost, vlastnická práva a veřejná volba. Teoretický výklad je obohacen příklady, aplikacemi a případovými studiemi z českého prostředí. - 3. aktualizované vydání - Slovník základních pojmů. - ISBN: 978-80-7400-397-4 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

29144

Miloš Kudweis

Encyklopedie numismatiky a notafilie : obecná sběratelská terminologie

Brno : Barrister & Principal, 2018, 207 stran : barevné ilustrace

Ilustrovaná výkladová encyklopedie. Vedle numismatiky a notafilie (sběratelství papírových peněžních prostředků) je v encyklopedii věnován prostor obecné sběratelské terminologii i dalším sběratelským oblastem, jako je sběratelství odznaků, řádů a vyznamenání nebo známek. - První vydání - ISBN: 978-80-7364-071-2 (vázáno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

29131

OECD

Czech Republic : OECD economic surveys 2018**Česká republika : hospodářské přehledy OECD 2018**

Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, July 2018, 121 stran : tabulky, grafy, rámečky

Hospodářská situace ČR. Hodnocení a doporučení. Shrnutí pokroku v oblasti hlavních strukturálních reforem. Zlepšování zdravotnického systému. - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-92-64-30300-3 (brožováno)

Informatika. Počítače

29141

Lukáš Jansa, Petr Otevřel, Martin Števkó

Softwarové právo

Brno : Computer Press, 2018, 488 stran : ilustrace

Praktický průvodce právní problematikou v IT se zaměřuje na právní předpisy v ČR, EU i na mezinárodní smlouvy. Publikace se mimo jiné věnuje těmto tématům: licence a licenční smlouvy, open source a free software, ochrana proti softwarovému pirátství, monitoring zaměstnanců, nekalá činnost a vhodná smluvní úprava, možnosti distribuce softwaru, IT a veřejné zakázky, smluvní zajištění mlčenlivosti v IT, smlouvy o analýze v IT a vývoji, implementaci a servisu softwaru. Výklad doplňují konkrétní příklady z praxe a ukázkové formulace smluv ve všech důležitých oblastech softwarového práva. - 3. aktualizované a rozšířené vydání - Obálkový podnázev: Praktický průvodce právní problematikou v IT. - ISBN: 978-80-251-4914-0 (brožováno)

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

29132

Dalibor Rohac

Towards an imperfect union : a conservative case for the EU**Směřování k nedokonalé unii : konzervativní argumenty ve prospěch EU**

Lanham ; Boulder ; New York ; London : Rowman & Littlefield, ©2016, 195 stran : tabulky, grafy

Kniha představuje první systematické zdůvodnění evropského projektu z pohledu volného trhu. Namísto prosazování konce EU, Roháč tvrdí, že konzervativci musí začít pracovat na její záchraně pomocí snižování demokratického deficitu a snažit se o hospodářskou dynamiku a prosperitu. - ISBN: 978-1-4422-7064-0 (brožováno)

Právo

29140

Martin Janků, Karel Marek

Vybrané kapitoly ze soukromého práva

V Praze : C.H. Beck, 2018, XVIII, 208 stran

Skriptum obsahuje výklad základních otázek soukromého práva a jsou určena především studujícím neprávnických fakult. Jejich obsah je rozdělen do deseti kapitol: Pojem, předmět a prameny úpravy soukromého práva; Vybrané obecné otázky občanského práva; Věcná práva; Základy závazkového práva; Spotřebitel a soukromoprávní ochrana spotřebitele; Dědické právo; Obchodní korporace; Soukromoprávní rámec ochrany hospodářské soutěže; Základy mezinárodního práva soukromého; Mimosoudní rozhodování sporů. Vedle výkladu právní úpravy jsou v jednotlivých kapitolách uvedeny i praktické příklady, resp. vzory smluvních typů vztahujících se k závazkovému či korporáčnímu právu. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-699-9 (brožováno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

29000/1269

Daň silniční. Daň z nemovitých věcí. Daň z nabytí nemovitých věcí 2018 : redakční uzávěrka 16.7.2018

29000/1268

Daňový řád. Daňové poradenství. Finanční správa ČR. Mezinárodní spolupráce : změny daňového řádu od června 2018 : redakční uzávěrka 18.6.2018

Účetnictví

29143

Josef Jílek

Hlavní účetní systémy IFRS a US GAAP

Praha : Grada, 2018, 199 stran : boxy

Hlavní účetní systémy ve světě, tj. americké obecně uznávané účetní zásady (US GAAP) a mezinárodní standardy finančního účetnictví (IFRS) - porovnání účetních zásad, struktura řízení tvorby zásad a standardů, jejich složení a vykazovací jazyk XBRL. Účetní předpisy v EU a české účetní předpisy, jejich vývoj. Povinný audit účetních závěrek zejména v EU včetně ČR, jeho mezinárodní standardy, neauditní služby a předpisy. - První vydání - Terminologický slovník. - ISBN: 978-80-247-2774-5 (brožováno)

Ostatní

29129

Wolfgang Streeck ; translated by Patrick Camiller and David Fernbach

Buying time : the delayed crisis of democratic capitalism

Koupený čas : odložená krize demokratického kapitalismu

London ; New York : Verso, 2017, lxvi, 222 stran : tabulky, grafy

Světlem stále otřásají následky ekonomické krize, která začala v roce 2008, a byla následována krizí demokratického řízení. Závažnost situace je spojena s nedostatečným pochopením, co se právě děje a jak to vše začalo. V této knize Wolfgang Streeck znovu oživuje své nedávné argumenty ve světle brexitu a pokračující krize EU. Tento vývoj je jen poslední událostí v dlouhé neoliberální přeměně poválečného kapitalismu, která začala v sedmdesátých letech minulého století. Jde o proces, který odklonil státy od daně k dluhu jako zdroji příjmů a z tohoto okamžiku do "konsolidačního státu" dneška. Ústředním bodem této analýzy je měnící se vztah mezi kapitalismem a demokracií - v Evropě i jinde - a postupující imunizace minulého vůči současnému. - Second edition - Poznámky. - ISBN: 978-1-78663-071-1 (brožováno)

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>

financial management IMF staff papers Unes - účetnictví neziskového sektoru Ekonomický časopis Právo pro podnikání a zaměstnání
international VAT monitor Finanz-Rundschau Der Betrieb Bulletin for international taxation Bankovnictví The Economist Finansy Soudní rozhledy
daňová a hospodářská kartotéka Monatsbericht des BMF Hospodářské noviny Poradce veřejné správy Daně a právo v praxi EKO Politická ekonomie T
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik Clo-douane European taxation Euro The Financial regulator Ekonomická revue Prague economic pap
WirtschaftsWoche Umsatzsteuer-Rundschau Daňový expert Kapital Praktický poradce v daňových otázkách Deutsche Bundesbank - Monatsbericht Obce
rávní rozhledy Wirtschaft und Statistik Voprosy ekonomiki Geldpolitik & Wirtschaft Ekonom Financial Times Právník CEE Quarterly Pojistné rozpr
ččetnictví Auszüge aus Presseartikeln Národní pojištění Bundesgesetzblatt Statistiken - Daten & Analysen Ekonomické rozhledy Handelsblatt Biatec
cal studies The International economy Acta Oeconomica Pragensia Finance a úvěr FinanzArchiv Conjoncture Financní, daňový a účetní bulletin Ot
finanz-Rundschau Právní rádce Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále Journal of financial crime Finanzmarktstabilitätsbericht Journal of money